

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра всевітньої історії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчально-виробничої роботи та рекрутації,

проф. Даврилюк С. В. *СВМ*

Протокол № 6

від «15» березня 2017 р.

№6.15032017308

РЕЛІГІЯ І ЦЕРКВА У XX – XXI СТОЛІТТЯХ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
підготовки магістрів
напряму 6.02030201 – «Історія»

Луцьк – 2017

Програма нормативної навчальної дисципліни «Релігія і церква у XX – XXI століттях» для студентів за напрямком підготовки «Історія». 2017 р. – 39 с.

«__» _____ 2017 р. – 39 с.

Розробник: Шваб Леся Петрівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії.

Рецензент: Ленартович Олег Володимирович, доктор історичних наук, професор.

Програма нормативної навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії, протокол № 9 від 28.02 2017 р.

Завідувач кафедри: _____ доц. Крамар Ю. В.

Програма нормативної навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією історичного факультету, протокол № 4 від 2 березня 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ кандидат історичних наук, доцент Карліна О. М.

Програма нормативної навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету, протокол № ____ від _____ 2017 р.

Вступ

Програма нормативної навчальної дисципліни «Релігія і церква у XX – XXI століттях» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів напрямку 6.020302 – «Історія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є релігія як глобальна транснаціональна культура сьогодення та етос сучасної церкви.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Релігія і церква у XX – XXI століттях» тісно пов'язана з такими самостійними навчальними дисциплінами як релігієзнавство, історія України, історія Західної та Центрально-Східної Європи, історія США, історія Азії та Африки, історія світової культури, політологія, соціологія тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з двох модулів. До першого модуля входять два змістових модулі:

1. «Велике повернення» релігії в XX – XXI століттях.
2. Релігія і церква у глобальній політиці та міжнародних відносинах.

До другого модуля – Індивідуальне науково-дослідне завдання.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни «Релігія і церква у XX – XXI століттях» полягає у формуванні стійких знань про сучасний стан релігії як суспільно-культурного явища й етосу сучасної церкви; виховання усвідомлено толерантного ставлення до права Особи на свободу совісті.

1.2. Завдання навчальної дисципліни:

- опанувати основні поняття дисципліни: «релігія», «релігійне відродження», «повернення релігії», «ісламський вибух», «євангелістський бум», «глобальне католицьке піднесення»; «секуляризація», «десекуляризація», «теорія секуляризації», «лаїчність», «парафіяльна цивілізація», «віра без приналежності», «атеїзм», «глобалізація й релігія», «релігія й націоналізм», «релігія в міжнародній політиці»; «етос церкви», «традиційна церква», «незалежна церква»; II Ватиканський собор, Вселенське православ'я, «диптих», «диптихіальна церква», «позадиптихіальна церква», «автокефалія», «автокефальна церква», «український православний проєкт», Єдина Помісна Православна Церква», «православно-католицький конфлікт» тощо;
- формувати аналітичну здатність розглядати ідеологічні поняття домодерної доби в узгодженості з поняттями модерного й постмодерного часу;
- набути вміння прогнозування поступу модернізації релігії, її вплив на глобальну, міжнародну, регіональну політику, економічний розвиток і, зрештою, на хід історії.

2. Вимоги до знань і умінь студентів

Студент повинен знати:

- статистику й географію поширення релігій у сучасному світі;
- динаміку поширення релігії, чисельності її adeptів, й появи нових церков;
- спосіб існування сучасної церкви;
- причини світового релігійного піднесення в XX – XXI століттях;
- критику «теорії секуляризації»;
- чинники конфліктності на релігійному ґрунті;

- фактори релігійного піднесення в Україні;
- перспективи автокефалії для Православної Церкви в Україні;
- сучасний стан і перспективи розвитку Вселенського православ'я;
- джерела вивчення релігійної ідеології й етосу церкви в сучасному світі;
- важливі історіографічні проблеми історії релігії й церкви у XX – XXI столітті;
- основні поняття й терміни навчальної дисципліни.

Студент повинен уміти:

- оперувати поняттями й фактами навчальної дисципліни;
- аналізувати релігійний феномен модерного/постмодерного світу;
- виявляти зв'язки між ідеологією, політикою й економікою;
- прогнозувати історичний, культурний, ідеологічний рух на ґрунті відомих фактів;
- працювати з джерелами;
- компетентно висловлюватися (писати) в царині історико-релігієзнавчих студій;
- вести фахову дискусію.

3. Опис навчальної дисципліни

Освітній ступінь, кваліфікація, спеціальність	Характеристика навчального курсу
Освітній ступінь – « <i>МАГІСТР</i> » Кваліфікація – <i>магістр історії, викладач</i> Галузь знань – <i>03 «Гуманітарні науки»</i> Спеціальність – <i>032 «Історія та археологія»</i>	Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4</i> Загальна кількість годин: <i>120</i> Тип курсу: <i>обов'язковий</i> Рік підготовки: <i>5</i> Семестр: <i>10</i> Тижнів: <i>15</i> Лекції: <i>24 годин</i> Семінари: <i>22 годин</i> Консультації: <i>6 годин</i> Самостійна робота: <i>68 годин</i> Іспити: <i>10 годин</i> Модулів: <i>2</i> Змістових модулів: <i>2</i> Вид контролю: <i>іспит</i>

3. Методи та засоби діагностування успішності навчання:

- усний, письмовий контроль та самоконтроль;
- словесний (проблемна лекція, розповідь-пояснення, бесіда), наочний (ілюстрація, демонстрація) та практичний (семінарські заняття, есе);
- інтерактивний (дискусії тощо);
- пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу, частково-пошуковий;
- робота поза аудиторією.

4. Форми підсумкового контролю успішності

Поточний контроль за роботою та рівнем знань студентів здійснюється засобами:

- усного опитування на семінарських заняттях;
- письмові контрольні роботи;
- виконання індивідуальних завдань;

- співбесіди на консультаціях
- підсумковий контроль – іспит.

5. Оцінювання знань студента

В оцінюванні змістових модулів враховується аудиторна робота студента (45% загальної кількості балів у кожному змістовому модулі + 10% за активність) та результати написання тестової контрольної роботи (45%). Окремо оцінюється виконання Індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ). Підсумкова форма контролю – іспит.

5.1. Розподіл балів

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається зі сумарної кількості балів:

- поточне тестування з запропонованих тем (максимум 40 балів);
- модульні контрольні роботи (МКР) (максимум 60 балів).

Поточне тестування		Підсумковий контроль		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2	
12 балів як середнє арифметичне + 8 балів за активність	12 балів як середнє арифметичне + 8 балів за активність	30	30	100

До поточної модульної оцінки додаються бали за активну навчальну діяльність протягом семестру:

- 8 балів додаються, якщо на 75% практичних занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення;
- 3 бали додаються, якщо на 25 % практичних занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення.

5.1.1. Шкала оцінювання

90 – 100 балів – відмінно (A)

75 – 89 балів – добре (BC)

60 – 74 бали – задовільно (DE)

35 – 59 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX)

1 – 34 бали – незадовільно з обов'язковим повторним курсом

6. Структура залікового кредиту

№ п/п	Назва теми	Аудиторні й позааудиторні заняття			
		лекції	семінари	самостійна робота	
Змістовий модуль 1. «Велике повернення» релігії в XX – XXI століттях					
1	Статистика й географія поширення релігій в	2	2	2	

	сучасному світі				
2	Трансформації сучасного релігійного життя	2	-	2	
3	Рушії світового релігійного піднесення	2	-	2	
4	«Велике повернення релігії» : початки й події	2	2	-	
5	Світовий релігійний ландшафт XXI століття	-	2	4	
6	Державно-церковні відносини: світовий та український досвід	-	2	2	
7	Школа та релігія в Європі та Україні	2	-	-	
8	Соціальні доктрини християнських церков: порівняльний аналіз	2	-	-	
9	Етно-конфесійна мапа України	-	2	14	
10	Релігія і церква в Україні в 1970 – 2000-них роках: міжцерковні та внутрішньо-конфесійні відносини	2	2	8	
11	Сучасний стан і перспективи розвитку Вселенського православ'я	2	2	12	
Змістовий модуль 2. Релігія і церква у глобальній політиці та міжнародних відносинах					
12	Релігія й міжнародні відносини: теоретичний і практичний аспекти	2	2	4	
13	Релігія в міжнародних конфліктах: схилок XX – початок XXI століття	2	2	4	
14	Іслам XX – XXI століття: проблеми модернізації	-	-	2	
15	Іслам у XXI столітті: ідея створення Всесвітнього халіфату	-	2	4	
16	Релігійна свобода: «право на свободу думки й релігійного переконання»	2	-	2	
17	Атеїзм у сучасному світі	2	-	2	
	Разом	24	22	68	

Тематичний план змістових модулів

Змістовий модуль 1. «Велике повернення» релігії в XX – XXI столітті

Тема 1. Статистика й географія поширення релігій в сучасному світі

1. Статистика й географія поширення релігій у сучасному світі
2. Великі релігії світу: зміст ідей та місійна діяльність у XX – XXI століттях

1. *Антис Петер, Религии современности. История и вера / Пер. с англ. / Антис Петер. – М. : Погресс-традиция, 2001. – 302 с.*

2. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття / В. Єленський. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2013. – 503 с.
3. Калінін Ю., Харьковщенко Є. Релігієзнавство: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – 5-те вид. / Ю. А. Калінін та ін. – К.: Наукова думка, 2000. – 351 с.
4. Кислюк К., Кучер О. Релігієзнавство: 3-тє видання / К. Кислюк, О. Кучер. – К. : Кондор, 2004. – 646 с.
5. Крывелев И.А. История религии. Очерки в 2-х т. – М. : Мысль, 1975. – Т. 1. – 415 с.; Т. 2. – М. : Мысль, 1976. – 419 с.

Література:

6. Малерб М. Религии человечества / Пер. с фр. / М. Малерб. – СПб.: Рудомино-университетская книга, 1997. – 600 с.
7. О религии: (Хрестоматия) / Под ред. И. И. Бражник, Ф. И. Долгих. – М.: Политиздат, 1963. – 598 с.
8. Павлов С. Географія релігій: Навчальний посібник / Павлов С., Мезенцев К., Любіцева О. – К. : Артєк, 1998. – 504 с.
9. Православ'я і світові релігії: Посібник для шкільної молоді / Ред. П. Влодек. – Луцьк : Вол. обл. друк., 2004.
10. Релігія в сучасному світі. Матеріали до курсу релігієзнавства / За редакцією Генрика Зімоня. – Львів : Свічадо, 2007. – 502 с.
11. Рижкова С.А. Типологія релігій: Курс загального релігієзнавства: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 448 с.
12. Степовик Д. Релігія, культури і секти світу: Посібник з релігієзнавства і сектантства. – Івано-Франківськ: Івано-Франківська Теологічна Академія, 2002. – 232 с.
13. Тихонравов Ю.В. Религии мира: Учебно-справочное пособие. – М. : Наука, 1996. – 336 с.

Тема 2. Трансформації сучасного релігійного життя

1. Напрямки сучасних трансформацій релігійного життя
2. Критика «теорії секуляризації»
 - Пітер Бергер: «Церква як підприємець» (1999), «Соціальне конструювання реальності» (у співавторстві з Томасом Лукманом) (1966), «Багатолика глобалізація. Культурна різноманітність в сучасному світі» (2002), «Питання віри: Скептичне утвердження християнства» (2003); Томас Лукман: «Проблеми релігії в сучасному суспільстві» (1963); Чарльз Тейлор «Секулярна доба» (2013) ; Хосє Казанова та ін.
 - Секуляризація в теологічному аспекті

Література:

1. «Невидима релігія» Лукмана [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://udik.com.ua/books/book-157/chapter-4061/>
2. Бартошек Теодор, Новітня суспільність і церква / Пер. з чеської М. Павлик / Теодор Бартошек. – Нью-Йорк : Іскра, Б.р. – 64 с.
3. Бергер П. 500 років протестантизму / Переклад з англ. А. Дейнеки // Всеукраїнський соціологічний часопис «Своє». – 2015. – №2 – 3. – С. 48 – 55.
4. Бергер П. Церковь как предприниматель [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ng.ru/ng_religii/2003-08-06/7_strategy.html

5. Бергер П. Л. Капіталістична революція: п'ятдесят пропозицій щодо процвітання, рівності і свободи: Монографія / П. Л. Бергер; Пер.з англ. С. О. Макеєв, І. П. Дзюб, І. О. Кресіна; Передм. В. К. Черняка. – К. : Вища школа, 1995. – 247 с.
6. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://skepdic.ru/wp-content/uploads/2013/05/Berger_Lukman_-_Sotcialnoe_konstruirovanie_realnosti_Skepdic.ru_.pdf
7. Берладена І. Феноменологічний підхід як засіб пояснення соціальної реальності сучасного віруючого // Соціум і релігія. – 2010. – №2(8). – С. 171 – 177 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Casopys%202\(8\).pdf](http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Casopys%202(8).pdf)
8. Гьофнер Йозеф (Кардинал), Християнське суспільне життя / Пер. з нім. С. Пташник, Р. Оглашений / Йозеф Гьофнер. – Л. : Свічадо, 2002. – 304 с.
9. Дейвіс Б. Вступ до філософії релігії / Пер. з англ. / Б. Дейвіс. – К. : Основи, 1996. – 296 с.
10. Маріянський Я. (отець), Суспільний характер релігії // «Релігія в сучасному світі. Матеріали до курсу релігієзнавства». – Львів : Свічадо, 2009. – С. 97 – 125.
11. Здибіцька З. Релігія і культура // «Релігія в сучасному світі. Матеріали до курсу релігієзнавства». – Львів : Свічадо, 2009. – С. 126 – 138.
12. Ньюєр Р. Исчезнут ли когда-нибудь религия? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bbc.com/russian/society/2015/01/150107_vert_fut_will_religion_ever_disappear
13. **Казанова Хосе, По той бік секуляризації. Релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної епохи / Хосе Казанова. – К. : Дух і Літера, 2017. – 264 с.**
14. Корчагін Кл. Таїнства Церкви / Кл. Корчагін. – Івано-Франківськ, 1997. Кн. 1. – 214 с.
15. Кувакин В. А. Религиозная философия России: начало XX века. – М. : Мысль, 1980. – 309 с.
16. Кокс Харви, Мирской град: Секуляризация и урбанизация в теологическом аспекте / Пер. с англ. / Харви Кокс. – М. : Восточная литература, 1995. – 263 с.
17. Каюа Роже, Людина та сакральне / Пер. з франц. / Роже Каюа. – К. : Ваклер, 2003. – 256 с.
18. Послідовники Альфреда Шюца. Критики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://studbooks.net/621260/sotsiologiya/posledovateli_alfreda_shyutsa_kritiki
19. Предко О. Психологія релігії: історія, теорія, релігієзнавчі виміри: Монографія / О. Предко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 278 с.
20. Проблеми феноменологічної соціології в творчості П. Бергера і Т. Лукмана [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://socio.rin.ru/cgi-bin/article.pl?id=1329&page=2>
21. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України. Колективна монографія / Відповід. ред. Л. Филипович. – К. : 2009. – 296 с. [Електронний ресурс]. – http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/ukrr/2009_50.pdf Важливо!!!
22. Синелина Ю. Религия в современном мире [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://expert.ru/expert/2013/01/religiya-v-sovremennom-mire/>
23. Синелина Ю. Концепции секуляризации в социологической теории / Ю. Синелина. – М. : УРСС, 2009. – 120 с.

24. Синелина Ю. Секуляризация в социальной истории России / Ю. Синелина. – М. : Академия, 2005. – 216 с.
25. Синелина Ю. Изменения религиозного мировоззрения россиян. Православные и мусульмане / Ю. Синелина. – М. : Наука, 2006. – с.
26. Синелина Ю. Православные и мусульмане: сравнительный анализ религиозного поведения и ценностных ориентаций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://sociol.uspi.ru/socis/2009/04/Sinelina.pdf>
27. Синелина Ю. Динамика религиозности в России (1989 – 2012) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://religious-life.ru/2014/09/sinelina-dinamika-religioznosti-rossiyan-1989-2012/>
28. Соловій Р. **Феномен Виникаючої церкви** / Р. Соловій. – К. : Дух і Літера, 2016. – 325 с.
29. Социология религии в обществе позднего модерна (памяти Ю. Ю. Синелиной) : материалы Третьей Международной научной конференции. НИУ «БелГу», 13 сентября 2013 года / Отв. ред. С. Д. Лебедев. – Белгород : ИД «Белгород», 2013. – 460 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.socioprognoz.ru/files/File/2013/sinelina.pdf>
30. Узланер Д. Секуляризация как социологическое понятие (По исследованиям западных социологов) / Д. Узланер // Социологические исследования. – 2008 . – №8. – С. 62 – 67.
31. Узланер Д. Советская модель секуляризации / Д. Узланер // Социологические исследования. – 2010 . – №6. – С. 62 – 69.
32. Узланер Д. Становление неоклассической теории секуляризации в западной социологии религии второй половины XX века / Д. Узланер // Религиоведение. – 2008. – № 2. – С. 135 – 148.
33. Саган О. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан / О. Саган. – К. : «Світ знань», 2004. – 912 с.
34. Соціальні погляди Пітера Бергера [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://socio.rin.ru/cgi-bin/article.pl?id=1127>
35. Тейлор Чарльз, **Секулярна доба. Книга перша** / Чарльз Тейлор. – К. : Дух і Літера, 2013. – 664 с.
36. Швалагіна К. Еволюція теорії секуляризації: від монополізму до кризи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/15145/05-Shvalagina.pdf?sequence=1>
37. Чарльз Тейлор і Хосе Казанова в Києві. Нотатки очевидця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.religion.in.ua/main/daycomment/22364-charlz-tejlor-i-xose-kazanova-v-kiyevi-notatki-ochevidcya.html>

Тема 3. Рушії світового релігійного піднесення

1. Деїделогізація як чинник великого релігійного повернення
2. Вплив глобалізації на піднесення релігійності
3. Повернення релігії й процес націотворення

Література:

1. Бауман З. Глобализация: последствия для человека и общества / З. Бауман. – М. : Издательство «Москва», 2004. – 188 с.; також [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yanko.lib.ru/books/cultur/bauman-globalizaciya-81.pdf>
2. Гаюк І. Релігія – невід’ємна складова етнонаціональної свідомості: в Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України. Колективна монографія / Відповід. ред. Л. Филипович. – К. : , 2009. – 296 с. [Електронний ресурс]. – http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/ukrr/2009_50.pdf
3. Гуревич П. С. Бог поразительных преобразений / Передня стаття до праці Е. Тоффлера «Страх майбутнього» // Тоффлер Э. Шок будущего. – М.: «АСТ», 2002. – С. 5 – 13.; також [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://yanko.lib.ru/books/cultur/toffler-future_shock-ru-1.pdf
4. Докаш В. Релігія як чинник формування етнонаціональної свідомості: в Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України. Колективна монографія / Відповід. ред. Л. Филипович. – К. : , 2009. – 296 с. [Електронний ресурс]. – http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/ukrr/2009_50.pdf
5. Домонтович В. Без ґрунту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrlit.vn.ua/lib/petrov/gyo9f.html>
6. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття / В. Єленський. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2013. – 503 с.
7. Єленський В. Релігія і формування модерної української нації / В. Єленський // Релігія і нація в суспільному житті України і світу. – К. : Наука думка, 2006. – С. 242 – 262.
8. Єленський В. Глобализация, Православие и национализм: Украина // Кафоликия: Сборник материалов международной конференции «Православие в постсоветские времена: осмысление ситуации» / Институт религиозного диалога и межконфессиональных коммуникаций Белорусского Экзархата РПЦ; Христианский образовательный центр им. свв. Мефодия и Кирилла. – Под ред. С. Г. Карасёвой. – Минск, 2007. – С. 22 – 27.
9. Недавня О. Взаємодія національного та релігійного: сепаратистські конфлікти в Україні: в Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України. Колективна монографія / Відповід. ред. Л. Филипович. – К., 2009. – 296 с. [Електронний ресурс]. – http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/ukrr/2009_50.pdf
10. **Казанова Хосе, По той бік секуляризації. Релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної епохи / Хосе Казанова. – К. : Дух і Літера, 2017. – 264 с.**
11. Кокс Харви, Мирской град : Секуляризация и урбанизация в теологическом аспекте / Пер. с англ. – М. : Восточная литература, 1995. – 263 с.
12. Каюа Роже, Людина та сакральне / Пер. з франц. – К. : Ваклер, 2003. – 256 с.
13. *Коханевич М. К чему привела «демократия» – «свобода» в вероисповедании. Новое миропонимание: понимание мира как живой и разумной сущности, детьми которого мы являемся. – Черновцы, 2003. – 44 с.*
14. *Коханевич М. Т. Мир должен стать украиноцентрическим. Новое миропонимание: понимание мира как живой и разумной сущности, детьми которого мы являемся. – Черновцы, 2005. – 152 с.*
15. Олбрайт М. Религия и мировая политика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://padaread.com/?book=50513>
16. **Соловій Р. Феномен Виникаючої церкви / Р. Соловій. – К. : Дух і Літера, 2016. – 325 с.**
17. **Тейлор Чарльз, Секулярна доба / Чарльз Тейлор. – К. : Дух і Літера, 2013. – 664 с.**

18. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України. Колективна монографія / Відповід. ред. Л. Филипович. – К., 2009. – 296 с. [Електронний ресурс]. – http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/ukrr/2009_50.pdf
19. Тоффлер Э. Шок будущего / Перекл. з англ. / Э. Тоффлер. – М. : ООО «Издательство АСТ», 2002. – 557 с.; також [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://yanko.lib.ru/books/cultur/toffler-future_shock-ru-l.pdf
20. Халаспис А. В. Постнекласическая метафизика истории. – Днепропетровск : «Инновация», 2008. – 278 с.
21. Халаспис А. В. Постидеологический мир? / А. В. Халаспис // Грани. – 2010. – № 6 (74).
22. Хейкок Руфь, Жизнь общества: История. География. Экономика. Правительство. Руководство и управление. Общественные отношения. Семья. Церковь. Социальные проблемы / Пер. с англ. / Руфь Хейкок. – К. : МАХШ, 1995. – 154 с.
23. Чарльз Тейлор і Хосе Казанова в Києві. Нотатки очевидця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.religion.in.ua/main/daycomment/22364-charlz-tejlor-i-xose-kazanova-v-kiyevi-notatki-ochevidcy.html>

Тема 4. «Велике повернення» релігії: початки й події

1. «Наступ ісламу» як мусульманська альтернатива існуючому світовому порядку й повернення до «чистого ісламу»
2. Розростання фундаменталістського й консервативного протестантизму
3. Піднесення в світовому католицизмі
4. Піднесення незалежних церков
5. Моделі релігійно-соціального розвитку посткомуністичних країнах

Література:

1. Бергер П. 500 років протестантизму / Переклад з англ. А. Дейнеки // Всеукраїнський соціологічний часопис «Своє». – 2015. – №2 – 3. – С. 48 – 55.
2. Варгацький Ст. (отець), «Нью ейдж»: в «Релігія в сучасному світі. Матеріали до курсу релігієзнавства». – Львів : Свічадо, 2009. – С. 346 – 374.
3. Віллем Ж.-П. Європа та релігії. Ставки ХХІ століття / Ж.-П. Віллем. – К. : Дух і Літера, 2006. – 330 с.
4. Дудар Н., Филипович Л. Нові релігійні течії: Український контекст (огляд, документи, переклади). – К.: Наукова думка, 2000. – 132 с.
5. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття / В. Єленський. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2013. – 503 с.
6. Єленський В. Релігійна свобода: глобальні виміри / В. Єленський // Науковий щорічник «Релігійна свобода». – 2011. – №16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=878:1&catid=37:art&Itemid=64&lang=uk
7. Єленський В. Релігія і глобальна політика: світ і Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.razumkov.org.ua/ukr/files/category_journal/NSD119_ukr_4.pdf

8. Єленський В. Релігія після комунізму (Україна в центрально-східноєвропейському контексті) / В. Єленський. – К. : Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова, 2002. – 420 с.
9. **Казанова Хосе, По той бік секуляризації. Релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної епохи / Хосе Казанова. – К. : Дух і Літера, 2017. – 264 с.**
10. Ковалюк Вл. (отець), Нові релігійні рухи: в «Релігія в сучасному світі. Матеріали до курсу релігієзнавства» / Вл. Ковалюк. – Львів : Свічадо, 2009. – С. 329 – 345.
11. Малерб М. Релігії людства / Пер. с фр. / М. Малерб. – СПб.: Рудомино-університетська книга, 1997. – 600 с.
12. Павлович З. (Сп.), Позиція Церкви щодо сект і нових релігійних рухів: в «Релігія в сучасному світі. Матеріали до курсу релігієзнавства». – Львів : Свічадо, 2009. – С. 434 – 450.
13. **Соловій Р. Феномен Виникаючої церкви / Р. Соловій. – К. : Дух і Літера, 2016. – 325 с.**
14. **Тейлор Чарльз, Секулярна доба. Книга перша / Чарльз Тейлор. – К. : Дух і Літера, 2013. – 664 с.**
15. Урбан Ю. (отець) Діалог християнства з нехристиянськими релігіями: в «Релігія в сучасному світі. Матеріали до курсу релігієзнавства». – Львів : Свічадо, 2009. – С. 451 – 466.
16. Яроцький П. Свобода буття релігії в контексті викликів тоталітаризму і нетолерантності / П. Яроцький // Релігійна свобода : науковий щорічник / гол. ред. А. Колодний. – №15. – К. : УАР, 2010. – С. 161 – 167.
17. Чарльз Тейлор і Хосе Казанова в Києві. Нотатки очевидця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.religion.in.ua/main/daycomment/22364-charlz-tejlor-i-xose-kazanova-v-kiyevi-notatki-ochevidecy.html>

Тема 5. Світовий релігійний ландшафт ХХІ століття

1. Християни на початку третього тисячоліття
2. Релігії й церква в США
3. Становище релігій у Західній Європі
4. Центральна й Східна Європа
5. Соціальні трансформації й духовні пошуки в Китаї
6. Світовий буддизм
7. Новітні релігії й незалежні церкви

Література:

1. Богословские чтения: Семинар-практикум по организации новых церквей. – К. : Украинский центр христианского сотрудничества, 1997. – 178 с.
2. Віллем Ж.-П. Європа та релігії. Ставки ХХІ століття / Ж.-П. Віллем. – К. : Дух і Літера, 2006. – 330 с.
3. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття / В. Єленський. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2013. – 503 с.
4. Єленський В. Релігія після комунізму (Україна в центрально-східноєвропейському контексті) / В. Єленський. – К. : Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова, 2002. – 420 с.

5. Єленський В. Restitutio in integrum: Релігійно-суспільні зміни в посткомуністичній Європі / В. Єленський // Людина і світ. – 2000. – Липень. – С. 30 – 36.
6. Єленський В. Релігійно-суспільні зміни в посткомуністичній Європі / В. Єленський // Людина і світ. – 1999. – № 7. – С. 30 – 33.
7. Казанова Хосе, По той бік секуляризації. Релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної епохи / Хосе Казанова. – К. : Дух і Літера, 2017. – 264 с.
8. Соловій Р. Феномен Виникаючої церкви / Р. Соловій. – К. : Дух і Літера, 2016. – 325 с.
9. Тейлор Чарльз, Секулярна доба. Книга перша / Чарльз Тейлор. – К. : Дух і Літера, 2013. – 664 с.

Тема 6. Державно-церковні відносини: світовий та український досвід

1. Досвід державно-конфесійних відносин у країнах Європейського Союзу
2. Державно-церковні відносини в постсоціалістичній Європі
3. Модель церковно-державних відносин в США
4. Державно-церковна політика в Україні

Література:

5. Алексеев А. В. Модели церковно-государственных отношений на примере традиционно католических стран / А. В. Алексеев // Ученые записки. Электронный научный журнал Курского государственного университета. – 2012. – Вып. 12 (24) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/modeli-tserkovno-gosudarstvennyh-otnosheniy-na-primere-traditsionno-katolicheskikh-stran>
6. Боруцький С. Держава. Церква. Людина. Державно-церковні та міжконфесійні відносини у дзеркалі сучасності (1992 – 2002) / С. Боруцький. – Львів : Афіша, 2003. – 552 с.
7. Брольо Франческо Марджотта, Религии и юридические системы. Введение в сравнительное церковное право / Ф. М. Брольо [и др.] ; пер. с итал. А. Кандауров [и др.]. - М. : Библейско-богословский ин-т св. апостола Андрея, 2008. – 427 с.
8. Бурега В. Церква та держава на постсоціалістичному просторі : у пошуках парадигми відносин / В. Бурега. – УНІАН : Релігія в Україні. – 2011. – 18 липня [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://religions.unian.net/ukr/detail/441>.
9. Віллем Ж.-П. Європа та релігії. Ставки ХХІ століття / Ж.-П. Віллем. – К. : Дух і Літера, 2006. – 330 с.
10. *Влада і церква в Україні (перша половина ХХ століття): Збірник наукових праць / Редкол. В.О. Пащенко та інші. – Полтава : ІОЦ Полтавського державного педагогічного університету. – 2000. – 135 с.*
11. Государства и религии в Европейском Союзе (опыт государственно-конфессиональных отношений) : [сборник статей : перевод с англ.]; Институт Европы РАН; сост. Г. Робберс и др. – М. : Институт Европы РАН, ТЦ Юнеско, 2009. – 720 с.
12. Досвід державно-церковних відносин у постсоціалістичних країнах: уроки для України у зміцненні національної ідентичності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/monitor/juli/2.htm>

13. Дутчак А. Аналіз сучасного стану державно-церковних відносин в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://risu.org.ua/ua/index/studios/studies_of_religions/53514/
14. Єленський В. Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформації центрально – і східноєвропейських суспільств : фокус на Україні / В. Єленський. – К. : НПУ ім. М. Драгоманова, 2002. – 420 с.
15. Єленський В. Держава і релігійні інституції в Україні до і після Помаранчевої революції: політичний дискурс / В. Єленський // Релігійна свобода. Науковий щорічник. – К., 2006. – С. 99 – 103.
16. Збірник нормативно-правових актів щодо свободи совісті та діяльності релігійних організацій: Довідковий посібник (упорядник В. М. Петрик, В. В.Остроухов). – К. : Видавництво Європейського університету, 2002. – 146 с.
17. Зуєв Н. Політичне православ'я відокремили від церкви / Н. Зуєв // Дзеркало тижня. – 2008. – № 1. – С. 4.
18. Інформаційні матеріали до робочого засідання постійно діючого круглого столу «Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин» на тему: «Про доцільність розробки проекту концепції державної політики стосовно релігії і церкви в Україні». – К.: Основи, 2003. – 26 с.
19. **Казанова Хосе, По той бік секуляризації. Релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної епохи / Хосе Казанова. – К. : Дух і Літера, 2017. – 264 с.**
20. Климів О. Основні тенденції сучасної трансформації правових засад вітчизняного законодавства стосовно свободи совісті та релігійних організацій як відображення нового місця релігії та церкви в українському соціумі / О. Климів // Релігійна свобода: Свобода релігії і національна ідентичність; світовий досвід та українські проблеми : Науковий щорічник. – К. : НПУ, 2002. – С. 15 – 22.
21. Климів О. Тенденції розвитку державно-церковної політики в Україні в контексті сучасних процесів врегулювання відносин між державами та церквами в Європі / О. Климів // Релігійна свобода : науковий щорічник. – №18. – К. : УАР, 2009. – С. 12 – 18.
22. Коваленко Л. Засади державно-церковних стосунків в контексті становлення віросповідного законодавства / Л. Ковальчук // Релігійна свобода : Свобода релігії і національна ідентичність; світовий досвід та українські проблеми: Науковий щорічник. – К. : НПУ, 2002. – С. 78 – 91.
23. Коваленко Ю. В. Ідеальні державно-церковні відносини / Ю. В. Коваленко, М. М. Нітрагін. – Харків : Фоліо, 1996. – 167 с.
24. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної ради України 28 червня 1996 р. – К.: Офіційне видання Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – 45 с.
25. Кулакевич О. В. Історико-правовий аспект християнської церкви та держави і його значення для України / О. В. Кулакевич // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. – Вип. 37. – 2001. – С. 41 – 44.
26. Мировой опыт государственно-церковных отношений : Учебное пособие / Под общ. ред. Н. А. Трофимчука. – М. : Изд-во РАГС, 1998. – 306 с.
27. Модели церковно-государственных отношений стран Западной Европы и США : сб. науч. тр. / НАН Украины, Ин-т философии ; отв. ред. В. Еленский [и др.]. - К. : [б.в.], 1996. – 151 с.
28. Палинчак Н. Модели государственно-церковных отношений в странах Центрально-Восточной Европы: основные особенности и динамика изменений [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8208/1/Стаття%20Казакстан%202.pdf>

29. Палінчак М. Досвід державно-церковних взаємин у постсоціалістичній Чехії: уроки України у зміцненні національної ідентичності / Український науковий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://social-science.com.ua/article/618>
30. Палінчак М. Державно-церковні відносини в країнах СНД [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8179/1/ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНІ%20ВІДНОСИНИ%20В%20КРАЇНАХ%20СНД.pdf>
31. Палінчак М. Моделі державно-церковних відносин у сучасній правовій практиці: конституційно-правовий аспект [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://constlegalstudies.in.ua/archive/1-2015/5.pdf>
32. Палинчак Н. Модели государственно-церковных отношений в странах Центрально-Восточной Европы: основные особенности и динамика изменений / Н. Палинчак // Научный диалог. – 2013. – №12 (24) : Общественные науки. – С. 157 – 167, або [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/modeli-gosudarstvenno-tserkovnyh-otnosheniy-v-stranah-tsentralno-vostochnoy-evropy-osnovnye-osobennosti-i-dinamika-izmeneniy>
33. Религия и демократия: На пути к свободе совести / Сост. А. Р. Бессмертный. – М. : «Пресс-культура», 1993. – Вып. 2. – 592 с.
34. Религия и закон. Конституционно-правовые свободы совести, вероисповедания и деятельности религиозных организаций: Сборник правовых актов с комментариями / Сост. и коммент. А. О. Протопопов. – М. : Паллада, 1996. – 128 с.
35. Релігійна свобода і права людини. Правничі аспекти: У 2-х т. – Т.2. – Львів : Свічадо, 2001. – 375 с.
36. Релігійна свобода і права людини. Богословські аспекти: У 2-х т. – Т.1. – Львів : Свічадо, 2000. – 418 с. (бібліотека СНУ)
37. *Релігія і політика в сучасній Україні / Курас І. Ф., Рибачук М. Ф., Корюшко М. І. та ін.; Під ред. І. Ф.Кураса. – К. : ІПЕД НАН України, 2000. – 272 с.*
38. Саган О. Н. Моделі державно-церковних взаємин у світовій історичній перспективі / О. Саган // Актуальні проблеми державно-церковних відносин в Україні : Науковий збірник / За ред. В. Д. Бондаренка, А. М. Колодного та інших. – К. : VIP, 2001. – 206 с. – С. 63 – 69.
39. Слубська А. Державно-церковні відносини: історична та сучасна ретроспекція [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Chasopys/Vup2\(4\)/37.pdf](http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Chasopys/Vup2(4)/37.pdf)
40. Социология религии в обществе позднего модерна (памяти Ю. Ю. Синелиной) : материалы Третьей Международной научной конференции. НИУ «БелГУ», 13 сентября 2013 года / Отв. ред. С. Д. Лебедев. – Белгород : ИД «Белгород», 2013. – 460 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.socioprognoz.ru/files/File/2013/sinelina.pdf>
41. Сьомін С., Кальниш Ю. Державно-церковні відносини: світовий досвід і Україна (Історико-політичний аналіз): Монографія / С. Сьомін, Ю. Кальниш. – К.: Вид. Європ. Унів., 2002. – 136 с.
42. **Тейлор Чарльз, Секулярна доба. Книга перша / Чарльз Тейлор. – К. : Дух і Літера, 2013. – 664 с.**
43. Хосе Казанова: Україна – єдина країна в Європі, де усі релігії мають рівні права й конкурують одна з одною [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1253:1&catid=62:interv&Itemid=85&lang=uk

44. Хосе Казанова: я не вірю в нації, але вірю в силу духу українців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/socium/hose-kazanova-ya-ne-viryu-v-naciyi-ale-viryu-v-silu-duhu-ukrayinciv-.html>

Тема 7. Соціальні доктрини християнських церков: порівняльний аналіз

1. Другий Ватиканський собор (1962 – 1965) та його історичні рішення
2. Соціальна доктрина католицької церкви: основні положення
3. Програма соціальних дій УПЦ КП
4. Основи соціальної концепції РПЦ

Література:

1. Актуальні питання соціальної значущості церков і релігійних організацій в Україні: Збірник наукових і богословських праць / За заг. ред. В.Бондаренка, А. Колодного, М. Новиченка. – К. : Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України, 2004. – 237 с.
2. *Бюлетень Центру Релігійної Інформації: Спеціальний випуск. Католицька Церква в Україні: Статистичні дані.* – К., Б.р. – 40 с.
3. Владимир Башкиров (прот.), Основы социальной концепции Русской Православной Церкви (краткий аналитический обзор) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sobor.by/obzor.php>
1. Джерела канонічного права православної церкви. – Харків, 1997. – Випуск 1. – 112 с.
2. *Довідник застосування принципів і норм екуменізму / Папська Рада для сприяння християнської єдності.* – Л. : Свічадо, 1993. – 96 с.
3. *Документи Другого Ватиканського Собору: Конституції, декрети, декларації.* – Л. : Свічадо, 1996. – 752 с.
4. *Ерде Петер, Церковне конституційне право / Пер. з угорської П. Герделі.* – Львів : Свічадо, 1988. – 156 с.
5. Канони партикулярного права УГКЦ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ugcc.tv/media/files/partykulyarne_pravo1.pdf
6. *Компедіум соціальної доктрини Церкви / Переклад Ольга Живаця / Конференція римо-католицьких єпископів України; Синод єпископів Української Греко-Католицької Церкви.* – К. : Кайрос, 2004. – 546 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_uk.pdf
7. *Ліберо Дж. Церковне право / Пер. з нім. Н. Щиглевської / Дж. Ліберо – Львів : Свічадо, 2001. – 336 с.*
8. Місія Православної Церкви в сучасному світі. Проект документу Всеправославного Собору схвалений Зібранням Предстоятелів Помісних Православних Церков у Шамбезі, 21 – 28 січня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.church.ua/2016/02/02/misiya-pravoslavnoji-cerkvi-v-suchasnomu-sviti/>
9. Основы социальной концепции Русской Православной Церкви [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://prihod.rugraz.net/assets/pdf/Osnovi_socialnoj_koncepcii_Russkoj_Pravoslavnoj_Cerkvi.pdf
10. Рашкова Р.Т. Ватикан и современная культура / Р. Т. Рашкова – М. : Политиздат, 1989. – 416 с.

11. Роод Вим, Рим и Москва: Отношения между Святым Престолом и Россией / Пер. с нем. / В. Роод. – Львів: Свічадо, 1995. – 280 с.
12. Саган О. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан / О. Саган. – К.: «Світ знань», 2004. – 912 с.
13. Соціально орієнтовані документи Української Греко-Католицької Церкви (1989 – 2008) / ред. Леся Коваленко. – Львів: Видавництво УКУ, 2008.
14. Соціальна доктрина російського православ'я: чи буде два кроки назад? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/14927/2-Sagan.pdf?sequence=1>
15. Українська Православна Церква. Соціальна концепція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://orthodox.org.ua/page/sotsialna-kontseptsiya>
16. Церква і світ на початку третього тисячоліття. Декларація ювілейного Помісного собору Української Православної Церкви Київського патріархату [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/resources/church_doc/uockp_doc/34099/
17. Церква та соціальна комунікація: Найголовніші документи католицької церкви про пресу, радіо, телебачення, Інтернет та інші медіа (1939–2003) / Упоряди. і наук. ред. М. Перун. – Л.: Вид-во Українського Католицького Університету, 2004. – 440 с.
18. Якою була мета II Ватиканського собору? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.credo-ua.org/2012/04/62042>
19. Якунин Глеб (священник) Подлинный лик Московской патриархии – 2-е изд., пересмотренное и дополненное. – Б.м., Б.г. – 26 с.

Тема 8. Школа та релігії в Європі

20. Стосунки між школою та релігіями в Європі
 - Німеччина
 - Данія
 - Велика Британія
 - Іспанія та ін.
21. Школа, релігія та громадськість у Франції: дебати та перспективи
22. Релігійна освіта в Україні

Література:

2. Віллем Ж.-П. Європа та релігії. Ставки ХХІ століття / Ж.-П. Віллем. – К.: Дух і Літера, 2006. – 330 с.
3. Закович М. Релігійна освіта у соціальних концепціях християнських церков України / М. Закович // Наукові записки. Релігієзнавство. Кутурологія. Філософія: зб. наук. пр. / НПУ імені М. Драгоманова. – 2004. – №14. – 81 – 94.
4. Кришмарел В. Релігійна освіта в державних школах: європейський та український контекст [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.religion.in.ua/main/analitica/26179-religijna-osvita-v-derzhavnix-shkolax-yeuropejskij-ta-ukrayinskij-kontekst.html>
5. Погромська В. Реалізація релігійної освіти в системі середніх загальноосвітніх шкіл: світовий досвід [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2008/ped_2008_1/2008-26-06/pogromskaya.pdf
6. Понкин И. Религиозное образование в России и за рубежом: опыт, проблемы и перспективы / И. Понкин. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.orthedu.ru/culture/rel_obr_zrub.htm

7. Протокол №1 к Конвенции о защите прав человека и основных свобод (Париж, 20. III. 1952) // Европейское право в области прав человека (Практика и комментарии / М. Дженис, Р. Кэй, Э. Бредли. – М. : Права человека, 1997. – 640 с.
8. Токман В. Особливості функціонування систем релігійної освіти у країнах Західної Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/sp/2011_4/052-056.pdf
9. Школа и нравственность: мировая практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://emuslim.net/islam-segodnya-zavtra/islam/shkola-i-nravstvennost-mirovaya-praktika.html>
10. Ярова О. Моделі релігійної освіти молодших школярів у країнах Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pps.udpu.org.ua/article/viewFile/50193/46096>

Тема 9. Етно-конфесійна мапа України

1. Релігійність в Україні згідно нової методології соціології дослідження. Православні церкви: чисельність, очільники, статус
2. Життєздатність локальних протестантських церков
3. Католики в Україні
4. Юдаїзм та іслам в Україні: статистика adeptів, організації, національно-культурна орієнтація
5. Етно-конфесійні релігійні організації
6. Нові релігійні організації язичницького спрямування
7. Нові релігійні організації

Література:

1. Владиченко Л. Релігійна мережа України : аналіз динаміки станом на початок 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/analytic/63066/
2. Гаврош О. Русифікація через церкву. Біблія чужою мовою [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://risu.org.ua/ua/index/monitoring/society_digest/65752/
3. *Доброєр О. Католицька церква в Україні: Статистика, аналізи, коментарі / О. Доброєр. – К. : Кайрос, 2001. – 260 с.*
4. Духовні навчальні заклади УПЦ КП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cerkva.info/uk/navchzaklady/25-duchnavchzaklasy.html>
5. Духовні навчальні заклади УПЦ МП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archiv.orthodox.org.ua/page-168.html>
6. Етноконфесійна ситуація в Україні. Міжцерковні та внутрішньо-конфесійні відносини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wikipedia.com.ua/1x3af2.html>
7. *Іслам і Україна: Роботи учасників Першого Всеукраїнського конгресу ісламознавчих досліджень молодих учених імені А. Кримського / Упорядник та автор передмови М. І. Корюшко. – К. : Ансар Фаундейшн, 2005. – 302 с.*
8. Канони партикулярного права УГКЦ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ugcc.tv/media/files/partykulyarne_pravo1.pdf
9. Кількість громад та кліру основних протестантських церков в Україні, 1997 – 2014 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uafrontier.com/kilkist-hromad-ta-klitu-osnovnyh-protestantskyh-zerkov-v-ukrajini-1997-2014/>
10. **Казанова Хосе, По той бік секуляризації. Релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної епохи / Хосе Казанова. – К. : Дух і Літера, 2017. – 264 с.**

11. Корюшко М. І., Бойцова О. Є. *Ислам в Криму: релігійно-національна само ідентифікація кримськотатарського народу* / М. І. Корюшко, О. Є. Бойцова. – К. : Світогляд, 2005. – 302 с.
12. Любашенко В. Протестантизм в Україні : творення стереотипів триває // Журнал «І». – 2001. – Число 22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ji.lviv.ua/n22texts/lubasch.htm>
13. Олексієнко О. Релігійна палітра України / О. Олексієнко // Тиждень. – 2014. – №16 (336) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tyzhden.ua/Society/107903>
14. Освітні заклади УГКЦ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://old.ugcc.org.ua/ukr/church_in_action/education
15. Офіційні Інтернет-сайти: УГКЦ, УПЦ КП, УПЦ МП, УАПЦ; Духовного управління мусульман України «Умма», Релігійне управління незалежних мусульманських громад «Київський муфтіят», Духовний центр мусульман України – ДЦМУ, ДУМУ, Духовне управління мусульман Криму – ДУМК та ін.
16. Релігійна мапа Львівщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vgolos.com.ua/articles/religiyna_mapa_lvivshchyny_176375.html
17. Релігійні вподобання населення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://infolight.org.ua/content/religiyni-vpodobannya-naselennya-ukrayiny>
18. Релігійні організації в Україні (станом на 1 січня 2016 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://risu.org.ua/ua/index/resourses/statistics/ukr2016/63055/>
19. Рік 2016-й: Релігія між політикою та геополітикою / Інтерв'ю з В. Єленським [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/interview/65693/
20. Розділ 4. Вияви конфесійного життя на соціокультурних теренах України і світу: в Докаш В. Релігія як чинник формування етнонаціональної свідомості: в Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України. Колективна монографія / Відповід. ред. Л. Филипович. – К. : , 2009. – 296 с. [Електронний ресурс]. – http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/ukrr/2009_50.pdf – С. 216 – 280 / Темі: Українське рідновірство та неоязичництво : дилеми диференціації та само ідентифікації (Д. Базик). – С. 223 – 228; Трансформаційні процеси в православному сектантстві України в епоху модерну (Л. Шугаєва). – С. 241 – 246; Зміна смислових акцентів у стратегії взаємодії зі світом Католицької Церкви (О. Горкуша). – С. 254 – 259; Євро-іслам і мусульманські спільноти України (Т. Хазир-Огли). – С. 259 – 262; Внутрішньоісламські процеси в Кримській Автономії (А. Булатов). – С. 262 – 269.
21. Самохвалова Л. Церковні підсумки року: піке авторитету моспатріархіїта невизнання КП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://risu.org.ua/ua/index/monitoring/society_digest/65644/
22. Україна: релігійна статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://missiya.in.ua/misionerski-pojizdki/oglyad-krajin/145-ukrajina-religijna-statistika>
23. Хартія мусульман України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://islam.in.ua/ua/suspilstvo/hartiya-musulman-ukrayiny>
24. Хосе Казанова: Україна – єдина країна в Європі, де усі релігії мають рівні права й конкурують одна з одною [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1253:1&catid=62:inter_v&Itemid=85&lang=uk
25. Хосе Казанова: я не вірю в нації, але вірю в силу духу українців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/socium/hose-kazanova-ya-ne-viryu-v-naciyi-ale-viryu-v-silu-duhu-ukrayinciv-.html>

Тема 10. Релігія і церква в Україні: 1970-ті – 2000-ні роки. Міжцерковні та внутрішньо конфесійні відносини

1. Релігійне відродження в Україні: 1970-ті – 80-ті роки
2. Радикалізація національно-релігійного руху на Західній Україні:
 - вихід греко-католиків з підпілля: кінець 1980-х – 90-ті роки
 - православно-католицький конфлікт і перспективи його розрішення
3. Розкол православ'я в Україні
 - відновлення УАПЦ
 - створення УПЦ КП
 - відновлення й статус УПЦ

Література:

4. Бондаренко В. Міжконфесійний конфлікт в Україні: витoki, стан і шляхи подолання / В. Бондаренко // Людина і світ. – 1991. – №3. – С. 2 – 5.
5. Боруцький С. Держава. Церква. Людина. Державно-церковні та міжконфесійні відносини у дзеркалі сучасності (1992 – 2002) / С. Боруцький. – Львів : Афіша, 2003. – 552 с.
6. Бублик Т. Відродження УГКЦ (1988 – 1991): проблематика міжконфесійних протистоянь // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2011. – Вип. XXX. – С. 206 – 213 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://istznu.org/dc/file.php?host_id=1&path=/page/issues/30/bublyk.pdf
7. Бублик Т. Проблема греко-католической идентичности в Западной Украине в ходе борьбы за легализацию (рубеж 1980-х – 1990-х гг.) / Переклад з української Анни Вишиванюк // Государство. Религия. Церковь. – 2014. – № 4. – С. 235 – 260 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/problema-greko-katolicheskoy-identichnosti-v-zapadnoy-ukraine-v-hode-borby-za-legalizatsiyu-rubezh-1980-1990-h-gg>
8. Віра після атеїзму: релігійне життя в Україні в період демократичних перетворень і державної незалежності / Під ред. М. Томки, О. Турія. – Львів : Видавництво УКУ, 2004. – с.
9. Воронин О. Історичний шлях УАПЦ / О. Воронин. – Кенсінгтон (США) : В-во Воскресіння, 1993. – 136 с.; частини книги [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://patriarchia.org.ua/istoriya-uapc-chastina-8-novitnye-vidrodzh/>
10. Галадза П. Сприйняття Другого Ватиканського собору греко-католиками в Україні // Ковчег. Науковий збірник із церковної історії. – Львів : Видавництво УКУ, 2001. – Ч. 3. – С. 377 – 400.
11. Гудзяк Б. Релігійне життя в Україні у перші п'ять років незалежності / Б. Гудзяк / Львівська Богословська Академія. – Л.: Свічадо, 2000. – 22 с.; також Репринт. вид. : **Ковчег: Наук зб. із церковної історії, Число 2 / За ред. Б. Гудзяк, І. Скочиляс, О. Турій.** – Львів : Ін-т Історії Церкви Львів. Богослов. Акад., 2000. – 166 – 185 с.
12. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття / В. Єленський. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2013. – 503 с.
13. Заява єпископату Української Греко-Католицької Церкви в Україні в справі переговорів Чотиристоронньої комісії про відносини між греко-католиками і православними від 17.03.1990 // Ленінська молодь. – 1990. – 22 березня. – С. 4.

14. **Казанова Хосе, По той бік секуляризації. Релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної епохи / Хосе Казанова. – К. : Дух і Літера, 2017. – 264 с.**
15. Канони партикулярного права УГКЦ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ugcc.tv/media/files/partykulyarne_pravo1.pdf
16. Лотоцький О. Автокефалія / О. Лотоцький. – К. : УПЦ, 1999. – Т.1 : Засади автокефалії. – 205 с.; Т.2 : Нарис історії автокефальних церков. – 550 с.
17. Любомир [Гузар, глава УГКЦ]. Один Божий Народ у краї на Київських горах // Патріархат. – 2004. – № 4 (383).
18. Марчук В. Розбудова організаційних структур Української Греко-Католицької Церкви в незалежній Україні // Галичина. – 2001. – №7. – С. 107 – 115.
19. Матеріяли до історії українського патріархального руху / Упор. О. Сороковський. – Львів : Свічадо, 2009.
20. Неправда московських анафем / Упорядник ігумен Димитрій (Рудюк). – К.: АТ «Книга», 1999. – 471 с.
21. Новак О. Тернистий шлях українського православ'я у добу сучасності. – Рівне, 1995. – 35 с.
22. Русская православная церков в советское время (1917 – 1991). Материалы и документы по историотношений между государством и Церковью / Сост. Г. Штриккер. – М. : ПроPILEI, 2005. – Т. 2. – 400 с.
23. Саган О. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан / О. Саган. – К.: «Світ знань», 2004. – 912 с.
24. Собор Святого Юра. 22 січня 1989 року. Документи і спогади / Упор. І. Калинець. – Львів : Видавництво «Друкарські куншти», 2011. – 133 с.
25. *Собор Украинской православной церкви, 1 – 3 ноября 1991 г. / Украинская православная церковь. – К., 1992. – 64 с.*
26. Сороковський А. Нарис історії українського патріархального руху. Загальні зауваження [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.patriyarkhat.org.ua/andrij-sorokovskyj-narys-istoriji-ukrajinskoho-patriyartalnoho-ruhu/>
27. Соціально орієнтовані документи Української Греко-Католицької Церкви (1989 – 2008) / ред. Леся Коваленко. – Львів : Видавництво УКУ, 2008.
28. *Толочко П.П. Чи потрібна Україні національна церква? // Толочко П.П. Від Русі до України. Вибрані науково-популярні, критичні та публіцистичні праці. – К.: Абрис, 1997. – С. 364–372.*
29. Ферт А. Контролери вихідного дня: комісії сприяння Києва та православні громади в 1970 – 1980-х років [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/monitoring/religious_digest/65710/
30. *Філарет (патріарх Київський і всієї Руси-України) Українська Церква і держава напередодні 2000-ліття Різдва Христового: Доповідь на II Всесвітньому форумі українців у м. Києві (21–23 серпня 1997 р.) – К., 1997. – 16 с.*
31. Хосе Казанова: Україна – єдина країни в Європі, де усі релігії мають рівні права й конкурують одна з одною [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1253:1&catid=62:interv&Itemid=85&lang=uk
32. Хосе Казанова: я не вірю в нації, але вірю в силу духу українців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gazeta.dt.ua/socium/hose-kazanova-ya-ne-viryu-v-naciyi-ale-viryu-v-silu-duhu-ukrayinciv-.html>

Тема 11. Сучасний стан і перспективи розвитку Вселенського православ'я

1. Структура Вселенського православ'я
 - взаємовизнані Помісні Православні Церкви
 - Помісні Церкви, автокефалія яких нині не визнана більшістю православних Церков (позадиптихальні)
 - автономні Православні Церкви
 - старообрядницькі, старостильні та інші церкви православного походження
 - Східні Православні Церкви (ORIENTAL ORTHODOX CHURCHES)
2. Ключові проблеми сучасного православ'я та способів їх мінімізації (реформації)
3. Проблеми єдності православ'я
 - проблеми скликання Вселенського собору
 - Восьмий Всеправославний собор (Шамбезі, 2016) та його рішення
 - проблеми участі Руської Православної Церкви в екуменічному русі
4. Життєпис патріарха Константинопольського Мелетія IV (Метаксакіса)

Література:

1. Восьмий Вселенський собор (рос.). Проекти документів собору. Відео сесії собору та ін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sobor2016.com/>
2. Дамаскин, митрополит (Папандреу) Православие на пороге третьего тысячелетия. – К.: Алтернативи, 1999. – 288 с.
3. *На шляху до єдності : Підручник з екуменізму.* – Л. : Свічадо, 1999. – 60 с.
4. *Довідник застосування принципів і норм екуменізму / Папська Рада для сприяння християнської єдності.* – Л. : Свічадою, 1993. – 96 с.
5. Гордиенко Н.С. Современный экуменизм: движение за единство христианских церквей. – М. : Наука, 1972. – 198 с.
6. Дамаскин, митрополит (Папандреу) Православие на пороге третьего тысячелетия. – К. : Алтернативи, 1999. – 288 с.
7. Калинин Ю. А. Модернизм русского православ'я / Ю. А. Калини. – К. : Политиздат Украины, 1988. – 77 с.
8. *Коржан М. Українська православна церква і екуменічний Рух / М. Коржан.* – Мюнхен, 1963. – 32 с.
9. Миловидов В. Ф. Современное старообрядчество / В. Ф. Миловидов. – М. : Мысль, 1979. – 119 с.
10. Може ли Московская патриархия кого-то объединить? Взгляд из Америки / В. Вільде (Єпископ Переяславський і Богуславський (Автокефальна Грецька Православна Церква Америки та Канади) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.korrespondent.net/blog/politics/3452021/>
11. Ответ Вселенского православия «русским скрепам» Путина / В. Вільде (Єпископ Переяславський і Богуславський (Автокефальна Грецька Православна Церква Америки та Канади) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.korrespondent.net/blog/world/3432927/>
12. Поспеловский Д. В. Русская православная церковь в XX веке / Поспеловский. – М. : Республика, 1995. – 511 с.
13. Похвала Святителю Мелетію Метаксакісу, патріарху Константинопольському / В. Вільде (Єпископ Переяславський і Богуславський (Автокефальна Грецька Православна Церква Америки та Канади) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.korrespondent.net/blog/2340/3338169-pokhvala-sviatytelui-meletiu-metaksakis-patriarkhu-konstantynopolskomu>

14. Роод В. Рим и Москва: Отношения между Святым Престолом и Россией / Пер. с нем. / В. Роод. – Львів : Свічадо, 1995. – 280 с.
15. Саган О. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан / О. Саган. – К. : «Світ знань», 2004. – 912 с.
16. Чи православ'я однакове усюди? : Розуміння богословських розбіжностей у Церкві / В. Вільде (Єпископ Переяславський і Богуславський (Автокефальна Грецька Православна Церква Америки та Канади) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.korrespondent.net/blog/users/3339814-chy-pravoslavia-odnakove-usuidy-rozuminnia-bohoslovskykh-rozbizhnosti-u-tserkvi>
17. Якунин Глеб (священник) Подлинный лик Московской патриархии : 2-е изд, пересмотренное и дополненное / Глеб Якунин. – Б.м., Б.г. – 26 с.

Змістовий модуль 2.

Повернення релігії в глобальну політику та міжнародні відносини

Тема 12. Релігія й міжнародні відносини: теоретичний і практичний аспекти

1. Релігія в теорії сучасних міжнародних відносин
2. М. Олбрайт про релігію в сучасній політиці
3. Релігія як інституційний ресурс сучасної політики
 - релігійні центри у глобальній політиці
 - Римський Апостольський Престол
 - Церква в Англії як суб'єкт світової політики
 - Московський патріархат як геополітичний гравець

Література:

4. Балицька Н. Концептуальні основи впливу ісламу на міжнародну політику : Вісник Львівського ун-ту. – Львів, 2005. – Вип. 15. – С. 152 – 158.
5. Гантінгтон С. Зіткнення цивілізацій (рос.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-reading.club/book.php?book=61484>
6. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття / В. Єленський. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2013. – 503 с.
7. Єленський В. Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформації центрально – і східноєвропейських суспільств : фокус на Україні / В. Єленський. – К. : НПУ ім. М. Драгоманова, 2002. – 420 с.
8. Журне Ш. Християнские требования в политике / Ш. Журне. – К. : Дух і Літера, 1998. – 464 с.
9. Зеленков М. Ю. Религиозные конфликты: проблемы и пути их решений в начале ХХІ века [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://window.edu.ru/resource/542/70542/files/monogrkrk.pdf>
10. Коппель О., Пархомчук О. Міжнародні відносини ХХ століття (навчальний посібник). – К. : Школяр, 1999. – 360 с.
11. Малышева Д. Религиозный фактор в вооруженных конфликтах современности. – М., 1999. – 142 с.

12. Олбрайт М. Религия и мировая политика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://padaread.com/?book=50513>
13. Пасічний Р. Неурядові релігійні (католицькі) організації та їх вплив на міжнародні політичні процеси [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/21123/1/25-141-146.pdf>
14. Політика і релігія / Релігійно-інформаційна служба України http://risu.org.ua/ua/index/all_news/community/religion_and_policy
15. Саган О. Релігія як чинник у міждержавних відносинах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://risu.org.ua/ua/index/monitoring/society_digest/41025/
16. Социология религии в обществе позднего модерна (памяти Ю. Ю. Синелиной) : материалы Третьей Международной научной конференции. НИУ «БелГу», 13 сентября 2013 года / Отв. ред. С. Д. Лебедев. – Белгород : ИД «Белгород», 2013. – 460 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.socioprognoz.ru/files/File/2013/sinolina.pdf>

Тема 13. Релігія в міжнародних конфліктах: схилки ХХ – початок ХХІ століття

1. Конфліктність і терор на ґрунті релігії
2. Сучасні ісламські рухи «нового відродження» й «поразка Заходу»
3. Релігійний конфлікт на посткомуністичному просторі

Література:

4. Агроном А. И. Джигад : «священная война» мухаммедан / А. И. Агроном. – М. : Крафт, 2002. – 152 с.
5. Гантінгтон С. Зіткнення цивілізацій (рос.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-reading.club/book.php?book=61484>
6. Грабовський С. Релігійна реформація ХХІ століття : ісламський вимір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.religion.in.ua/main/analitica/4401-religijna-reformaciya-xxi-st-islamskij-vimir.html>
7. Еспозіто Дж. Ісламська загроза. Міф чи реальність? / Пер. з англ. І. Саповський / Дж. Еспозіто. – Львів : Кальварія, 2004. – 336 с.
8. Єленський В. Велике повернення : релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття / В. Єленський. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2013. – 503 с.
9. Єленський В. Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформації центрально – і східноєвропейських суспільств : фокус на Україні / В. Єленський. – К. : НПУ ім. М. Драгоманова, 2002. – 420 с.
10. Жданов Н. В., Игнатенко А. А. Ислам на пороге XXI века / Н. В. Жданов. – М. : Политиздат, 1989. – 349 с.
11. Иордан М. В. и др. Ислам в Евразии : современные этические и эстетические концепции суннитского ислама, их трансформация в массовом сознании и возрождение в искусстве мусульман. народов России / Под ред. М. В. Иордана. – М. : Прогресс-Традиция, 2001. – 516 с.
12. Ислам и политика (взаимодействие ислама и политики в странах Ближнего и Среднего Востока, на Кавказе и в Центральной Азии / Ред. Г.В. Миронова. – М. : Институт Востоковедения РАН, КАФИ, 2001. – 420 с.

13. Лубський В. Релігієзнавство : навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pidruchniki.com/19991130/religiyeznavstvo/religiyeznavstvo>
14. Максуд Р. Ислам / Пер. с англ. / Р. Максуд. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 1999. – 304 с.
15. Марсден Питер, Талибан: Война и религия в Афганистане / Пер. с англ. Е. Егровой, Е. Клинковой / Питер Марсден. – М. : Гордец-издат, 2002. – 174 с.
16. Массэ Анри, Ислам : Очерки истории / Пер. с фр.; Предисл. В. В.Наумкина. – 3-е изд. / Анри Массэ. – М. : Наука, 1982. – 191 с.
17. Поляков К. И. Арабский Восток и Россия : Проблема исламского фундаментализма. – 2-е изд. / К. И. Поляков. – М. : Эдиториал УРСС, 2003. – 160 с.
18. Понкин В. Игорь, Ислам во Франции / И. В. Понкин. – М. : Издательство Учебного научного центра довузовского образования, 2005. – 196 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.state-religion.ru/files/islam-f.pdf>
19. Синелина Ю. Православные и мусульмане: сравнительный анализ религиозного поведения и ценностных ориентаций [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sociol.uspi.ru/socis/2009/04/Sinelina.pdf>
20. Шапилова Р. М. Панисламизм сегодня я: Идеология и практика Лиги исламского мира / Р. М. Шапилова. – М. : Наука, 1986. – 140 с.

Тема 14. Ислам у XX – XXI столітті: проблеми модернізації

1. Спосіб життя й спосіб мислення мусульман. Ісламська концепція світобудови
2. Соціально-політична доктрина ісламу

Література:

1. Абу Аля Ал-Маудуді, Спосіб життя в ісламі. – Львів : Логос, 1995. – 416 с.
2. Амиров Н. Ислам и нация / Н. Амиров. – М. : Политиздат, 1975. – 144 с.
3. Ахмедов Алим, Ислам в современно идейно-политической борьбе / Алим Аметов. – М. : Политиздат, 1985. – 240 с.
4. Ахмедов Алим, Социальная доктрина ислама / Алим Ахметов. – М. : Политиздат, 1982. – 270 с.
5. Байрамсахатов Н. Новый быт и ислам / Н. Байрамсахатов. – М. : Политиздат, 1979. – 64 с.
6. Библия и Коран. Пророки, праведники и мудрецы / Подготов. Л. Яковлевым. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2002. – 496 с.
7. Вагабов М. В. Ислам и женщина / М. В. Вагабов. – М. : Мысль, 1968. – 230 с.
8. Григорьянц В. О некоторых особенностях процесса возрождения ислама в Крыму (1989 – 2001) / В. Григорьянц. – Симферополь, 2002. – 40 с.
9. Гронебаум Т. Э. фон Классический ислам. Очерк истории (600– 1258) / Т. Э. Гронебаум. – М. : Наука, 1988. – 216 с.
10. Еремеев Д. Е. Ислам : образ жизни и стиль мышления / Д. Е. Еремеев. – М. : Политиздат, 1990. – 288 с.
11. Жданов Н. В. Исламская концепция миропорядка / Н. В. Жданов. – М. : Международные отношения, 2003. – 568 с.
12. Жданов Н. В., Игнатенко А. А. Ислам на пороге XXI века / Н. В. Жданов и др. – М. : Политиздат, 1989. – 349 с.
13. Иордан М. В. и др. Ислам в Евразии: Современная этические и эстетические концепции суннитского ислама, их трансформация в массовом сознании и

- выражение в искусстве мусульманских народов России / И. О. Иордан, Р. Г. Кузеев и др.; Под ред. М. В. Иордана. – М. : Прогресс-Традиция, 2001. – 516 с.
14. Ирвинг В. Жизнь Магомета / В. Ирвинг. – Ростов н/Д : Феникс, 2004. – 260 с.
 15. Ислам : происхождение, история современность / Сост. Крымов Г. М. – М. : Знание, 1984. – 63 с.
 16. Ислам : религия, общество, государство / Отв. ред. П. А. Грязневич, С. М. Прозоров. – М. : Наука, Главная редакция восточной литературы, 1984. – 232 с.
 17. Климович Л. И. Ислам. Изд-ние 2-е / Л. И. Климович. – М. : Наука, 1965 с.
 18. Климович Л. И. Книга о Коране, его происхождение и мифологии / Л. И. Климович. – М. : Политиздат, 1988. – 286 с.
 19. Коран / Отв. ред. М. Хазизяну и др. – Ростов н/Д : Феникс, 2001. – 538 с.
 20. Коран / Отв. ред. М. Хазизяну и др. – Ростов н/Д : Феникс, 2001. – 538 с.
 21. Корюшко М., Бойцова О. Ислам в Крыму : релігійно-національна само ідентифікація кримськотатарського народу. – К. : Світогляд, 2005. – 302 с.
 22. Поляков К. И. Арабский Восток и Россия: Проблема исламского фундаментализма. – 2-е изд. / К. И. Поляков. – М. : Эдиториал УРСС, 2003. – 160 с.
 23. Саиндбаев Т. С. Ислам : история и современность / Т. С. Саинбаев. – М. : Знания, 1985. – 64 с.
 24. Шаленна Н. Особливості формування концепту «європейського ісламу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/2856/2562>
 25. Шарипова Р. М. Панисламизм сегодня : Идеология и практика Лиги исламского мира / Р. М. Шарипова. – М. : Наука, 1986. – 140 с.
 26. Хазир-Огли Т. «Фікх менщини» як спосіб існування ісламу в Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/44222/2010_1s_18.pdf?sequence=1
 27. Юсуф аль-Кардаві про цілі шаріату [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.islamnews.ru/news-449443.html>

Тема 15. Ислам у ХХІ столітті: ідея створення Всесвітнього халіфату

1. Коротка історія виникнення «Ісламської держави»
2. Масштаби «Ісламської держави»
3. Ідеологічно-релігійне підґрунтя «Ісламської держави»
4. Окремі елементи системності «Ісламської держави»
5. Економічна система «Ісламської держави»
6. Військовий аспект
7. Зовнішня діяльність
8. Внутрішня політика на захоплених територіях «Ісламської держави»

Література:

1. Вайс М. Исламское государство: армия террора / Майкл Вайс, Хасан Хасан; Пер. с англ. – М. : Альпина нон-фикшн, 2016. – 346 с.
2. Исламська держава – все, що ви хотіли й не хотіли знати [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lustrum.com.ua/islamic-state/>

3. Звідки взявся ІДІЛ і що відбувається насправді [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://patrioty.org.ua/blogs/zvidky-vziavsia-idil-i-shcho-vidbuvaetsia-naspravdi--ekspert-100128.html>
4. «Ісламська держава» як новітня форма функціонування тероризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iac.org.ua/islamska-derzhava-yak-novitnya-forma-funktsionuvannya-terorizmu/>
5. Меседж «Ісламської держави» . Що жести можуть розповісти нам про Близький Схід [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iac.org.ua/mesedzh-islamskoyi-derzhavi-shho-zhesti-mozhut-rozpovisti-nam-pro-blizkiy-shid/>

Тема 16. Релігійна свобода: «право на свободу думки та фундаментальні переконання»

1. Релігійна свобода: формулювання сучасного розуміння
2. Релігійна свобода у світі в кінці ХХ – ХХІ століття
3. Лаїзація держави і права людини
4. Забезпечення прав атеїстів

Література:

1. «Spe Salvi» («Спасенні надією») / Енциклика «Spe Salvi» Верховного понтифіка Бенедикта XVI. 23.01.2008: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.christusimperat.org/uk/node/14194>
2. Віллем Ж.-П. Європа та релігії. Ставки ХХІ століття / Ж.-П. Віллем. – К. : Дух і Літера, 2006. – 330 с.
3. Гомен Д. Короткий путівник Європейською конвенцією з прав людини / Д. Гомен. – Львів : Кальварія, 2000. – 182 с.
4. Декларація про релігійну свободу // Документи Другого Ватиканського собору: Конституції, Документи, Декларації. – Львів : Свічадо, 1996. – С. 375 – 392.
5. Друзенко Г. Інститут свободи совісті: міжнародні стандарти та законодавство України / Г. Друзенко // Синопис. – Київ, 2000. – Ч.2.
6. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття / В. Єленський. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2013. – 503 с.
7. Лозінська С. До питання про релігійну свободу: міжнародно-правовий аспект [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.univer.km.ua/visnyk/1250.pdf>
8. *Религиозные объединения. Свобода совести и вероисповедания: Нормативные акты. Судебная практика / Сост. А. В. Пчелинцев, В.В. Ряховский. – М. : Юриспруденция, 2001. – 448 с.*
9. Свічадо Т. Релігійна свобода і права людини : Правничі аспекти / Т. Свічадо. – Львів : Богословська Академія, 2001. – 376 с.
10. Свобода релігій та віросповідання в Україні в контексті дотримання міжнародних стандартів з прав людини та основних свобод / За ред. Володимира Яворського. – Харків : Фоліо, 2005, – 92 с.

Тема 17: Атеїзм у сучасному світі

1. Адепти атеїзму: статистика
2. Поняття, структура й складові атеїзму
3. Причини атеїзму
4. Типологія атеїзму
5. Ставлення церкви до атеїзму

Література:

1. Гітченс Кристофер / Всі відео [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rideo.tv/hitchens/>
2. Деннет Д. Умови присутності особистості (рос.) / Деніель Беннет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.klex.ru/h9g>
3. Докинз Ричард, Бог как иллюзия [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://skepdic.ru/wp-content/uploads/2013/05/Dokinz_Richard_-_Bog_kak_illuziia_skepdic.ru_.pdf
4. Климов В. Атеїзм в духовному світі сучасності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Ukr/2012_61/3.10.htm
5. Маленька віра. Інтерв'ю з Кр. Гітченсом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://scorcher.ru/art/mist/Kristofer-Hitchens/Kristofer-Hitchens2.php>
6. Маніфест атеїста (Сем Харрісон) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://brights-russia.org/article/an-atheist-manifesto.html>
7. Новікова К. Огляд атеїстичної думки України та характер дискусії «атеїсти – церква» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.religion.in.ua/main/analitica/10000-oglyad-ateyistichnoyi-dumki-ukrayini-ta-xarakter-diskusiyi-ateyisti-cerkva.html>
8. Огляд атеїстичної думки в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.religion.in.ua/main/analitica/10000-oglyad-ateyistichnoyi-dumki-ukrayini-ta-xarakter-diskusiyi-ateyisti-cerkva.html>
9. Онфре М. Без бога. Християнство. Християнізація. Постхристиянство [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://commons.com.ua/bez-boga-hristiyanstvo-dehristiyaniza/#more-8215>
10. Онфре М. Сила життя. Гедоністичний маніфест / Мішель Онфре ; переклад з французької. — К. : Ніка-Центр, 2016. – 192 с.
11. Онфре М. Трактат атеології : фізика метафізики / Переклад з фр. А. Рєпи / Мішель Онфре. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 216 с.
12. Рассел Б. Чому я не християнин (рос.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://royallib.com/read/rassel_bertran/pochemu_ya_ne_hristianin.html#0
13. Суинберн Ричард, *Есть ли Бог?* / Пер. с англ. Ю. А. Кимелева / Ричард Суинберн. – М. : Практис, 2001. – 208 с.
14. *Религиозные объединения. Свобода совести и вероисповедания: Нормативные акты. Судебная практика* / Сост. А. В. Пчелинцев, В.В. Ряховский. – М. : Юриспруденция, 2001. – 448 с.
15. Харрісон С. Що таке атеїзм? (рос.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ruskolan.com/liter/kritika/harris.htm>

Питання для контролю

1. Географічні аспекти поширення релігій в Азії
2. Географічні аспекти поширення релігій в Австралії та Океанії
3. Географія релігій в Америці
4. Релігійна структура населення Європи
5. Географічні аспекти поширення релігій в Африці
6. Релігійний склад населення Південно-Східної Європи
7. Сектантські розгалуження індуїзму та його місійна експансія на Захід у XX – XXI століттях
8. Сучасне конфуціанство, його завдання в контексті зіткнення із західною цивілізацією
9. Даосизм як формотворча релігія сучасного Китаю
10. Синтоїзм – фундамент японської ідентичності
11. Сучасне оновлення буддизму: реформаторський і екуменічний рухи, місійна діяльність в Північній Америці й Європі
12. Доктрина ісламу й мусульмансько-християнські контакти
13. Поняття, структура й складові атеїзму
14. «Теорія секуляризації» та її сучасна критика
15. Адепти сучасних релігій: статистика й коментар
16. Чинники релігійного піднесення в сучасному світі
17. «Наступ ісламу» як мусульманська альтернатива існуючому світовому порядку й повернення до «чистого ісламу»
18. Розростання фундаменталістського й консервативного протестантизму
19. Піднесення в світовому католицизмі
20. Піднесення незалежних церков
21. Моделі релігійно-соціального розвитку посткомуністичних країнах
22. Християни на початку третього тисячоліття
23. Сучасне становище релігії й церкви в США
24. Становище релігій у Західній Європі
25. Становище релігій у Центральній та Східній Європі
26. Соціальні трансформації й духовні пошуки в Китаї
27. Світовий буддизм
28. Новітні релігії й незалежні церкви
29. Стосунки між школою та релігіями в Європі
30. Релігійна освіта в Україні
31. Модель церковно-державних відносин в США та Європейському Союзі
32. Державно-церковна політика в Україні
33. Історичні рішення Другого Ватиканського собору (1962 – 1965)
34. Порівняльний аналіз соціальних доктрин християнських церков: католицької церкви, УПЦ КП, РПЦ
35. Релігійне відродження в Україні: 1970-ті – 80-ті роки
36. Шляхи подолання церковного розколу в Україні
37. Сучасна релігійна мапа України
38. Релігійно-церковне життя на Волині на схилку XX – на початку XXI століття
39. Структура Вселенського православ'я. Поняття диптихіальні й позадиптихіальні церкви
40. Історичні рішення Всеправославного собору в Шамбезі (2016)
41. Проблеми участі Руської Православної Церкви в екуменічному русі
42. Релігія в теорії сучасних міжнародних відносин. Мадлен Олбрайт про релігію в сучасній політиці
43. Конфліктність і терор на ґрунті релігії

44. Сучасні ісламські рухи «нового відродження» й «поразка Заходу»
45. Ісламська держава: історія становлення
46. Ідейно-релігійне підґрунтя становлення Ісламської держави
47. Відродження й сучасний стан ісламу в Криму
48. Релігійний конфлікт на посткомуністичному просторі
49. Релігійна свобода у світі на схилку ХХ – ХХІ століття

Джерела та література

А) Джерела

1. «Spe Salvi» («Спасенні надією») / Енциклика «Spe Salvi» Верховного понтифіка Бенедикта XVI. 23.01.2008: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.christusimperat.org/uk/node/14194>
2. Біблія або Книга Святого Письма Старого і Нового Заповіту. Із мови давньогрецької на українську наново перекладена. З нагоди тисячоліття прийняття християнства в Україні-Русі. – Б.М. вид. – Об'єднання біблійних товариств, 1990. – 296 с.
3. *Бюлетень Центру Релігійної Інформації: Спеціальний випуск. Католицька Церква в Україні: Статистичні дані.* – К., Б.р. – 40 с.
4. Восьмий Вселенський собор (рос.). Проекти документів собору. Відео сесії собору та ін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sobor2016.com/>
5. Далай-Лама, Буддистская практика: путь к жизни, полной смысла. – К.: София, 2003. – 206 с.
6. Джерела канонічного права православної церкви. – Харків, 1997. – Випуск 1. – 112 с.
7. *Довідник застосування принципів і норм екуменізму / Папська Рада для сприяння християнської єдності.* – Л.: Свічадо, 1993. – 96 с.
8. *Документи Другого Ватиканського Собору: Конституції, декрети, декларації.* – Л.: Свічадо, 1996. – 752 с.
9. Інформаційні матеріали до робочого засідання постійно діючого круглого столу «Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин» на тему: «Про доцільність розробки проекту концепції державної політики стосовно релігії і церкви в Україні». – К. : Основи, 2003. – 26 с.
10. Закон України «Про благодійництво та благодійні організації» // Юридичний вісник України. – 1997. – №43 (121). – С. 27 – 40.
11. Закон України «Про гуманітарну допомогу» // Урядовий кур'єр. – 1999. – 8 грудня. – С. 3.
12. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23 квітня 1991 року із змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 25, ст. 283; – 1992. – №20, ст. 277; – 1992. – №30, ст. 418; – 1993. – №10, ст. 76; – 1994 – №13, ст.76; – 1996. – №3, ст. 11; – 1997. – №8, ст.62.
13. Закон України «Про альтернативну (невійськову) служби» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №5– С.188 – 191.
14. Заява єпископату Української Греко-Католицької Церкви в Україні в справі переговорів Чотиристоронньої комісії про відносини між геко-католиками і православними від 17.03.1990 // Ленінська молодь. – 1990. – 22 березня. – С. 4.
15. Збірник нормативно-правових актів щодо свободи совісті та діяльності релігійних організацій: Довідковий посібник (упорядник В. М. Петрик, В. В. Остроухов). – К.: Видавництво Європейського університету, 2002. – 146 с.
16. Золотоустий Йоан Про священство. – Л.: Свічадо, 2001. – 175 с.
17. Канони партикулярного права УГКЦ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ugcc.tv/media/files/partykulyarne_pravo1.pdf

18. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної ради України 28 червня 1996 р. – К.: Офіційне видання Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – 45 с.
19. *Коран: Дослідження, переклад (фрагмент) і коментарі Валерія Рибалкіна.* – К. : Стило, 2002. – 272 с.
20. *Коран / Отв. ред. М. Хазизянц и др.* – Ростов н/Д. : Феникс, 2001– 538 с..
21. *Религиозные объединения. Свобода совести и вероисповедания: Нормативные акты. Судебная практика / Сост. А.В. Пчелинцев, В.В. Ряховский.* – М. : Юриспруденция, 2001. – 448 с.
22. Собор Святого Юра. 22 січня 1989 року. Документи і спогади / Упор. І. Калинець. – Львів : Видавництво «Друкарські куншти», 2011. – 133 с.
23. *Собор Украинской православной церкви, 1 – 3 ноября 1991 г. / Украинская православная церковь.* – К., 1992. – 64 с.
24. Соціально орієнтовані документи Української Греко-Католицької Церкви (1989 – 2008) / ред. Леся Коваленко. – Львів : Видавництво УКУ, 2008.
25. Соціальна доктрина російського православ'я: чи буде два кроки назад? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/14927/2-Sagan.pdf?sequence=1>
26. Українська Православна Церква. Соціальна концепція [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://orthodox.org.ua/page/sotsialna-kontseptsiya>
27. Церква і світ на початку третього тисячоліття. Декларація ювілейного Помісного собору Української Православної Церкви Київського патріархату [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://risu.org.ua/ua/index/resources/church_doc/uoskr_doc/34099/
28. *Церква та соціальна комунікація: Найголовніші документи католицької церкви про пресу, радіо, телебачення, Інтернет та інші медіа (1939–2003) / Упоряди. і наук. ред. М. Перун.* – Л. : Вид-во Українського Католицького Університету, 2004. – 440 с.
29. *Собор Украинской Православной Церкви, 1– 3 ноября 1991 г. / Украинская православная церковь.* – К., 1992. – 64 с.
30. Томос Агапіс: Документи про відносини Римського і Константинопольського престолів у 1958 – 1984 рр./Пер. з англ. Н.І. Кочан. – К.: Дух і Літера, 2001. – 558 с.
31. *Філарет (патріарх Київський і всієї Руси-України) Українська Церква і держава напередодні 2000-ліття Різдва Христового : Доповіді на II Всесвітньому форумі українців у м. Києві (21–23 серпня 1997 р.)* – К., 1997. – 16 с.
32. Хартія мусульман України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://islam.in.ua/ua/suspilstvo/hartiya-musulman-ukrayiny>
33. *Церква та соціальна комунікація: Найголовніші документи католицької церкви про пресу, радіо, телебачення, Інтернет та інші медіа (1939–2003) / Упоряди. і наук. ред. М.Перун.* – Л.: Вид-во Українського Католицького Університету, 2004. – 440 с.

Б) Монографії

34. *Агроном А.И. Джигад: «священная война» мухаммедан.* – М.:Кraft, 2002. – 152 с.
35. *Антис Петер, Религии современности. История и вера / Пер. с англ. / Петер Антис.* – Прогресс-традиция, 2001. – 302 с.
36. Актуальні питання соціальної значущості церков і релігійних організацій в Україні: Збірник наукових і богословських праць / За заг. ред. В. Бондаренка, А. Колодного, М. Новиченка. – К. : Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України, 2004. – 237 с.
37. Алов А. А., Владимиров Н. Г. Иудаизм в России / А. А. Алов и др. – М. : Институт Наследия, 1997. – 100 с.

38. Ал-Маудуді Аля Абу, Спосіб життя в ісламі / Аля Абу Ал-Маудуді. – Львів : Логос, 1995. – 416 с.
39. Амиров Н. *Ислам и нация*. – М. : Политиздат, 1975. – 144 с.
40. Ахмедов Алим, *Ислам в современной идейно-политической борьбе* / Алим Ахмедов. – М. : Политиздат, 1985. – 240 с.
41. Ахмедов Алим, *Социальная доктрина ислама* / Алим Ахмедов. – М. : Полииздат, 1982. – 270 с.
42. Байрамсахатов Н. *Новый быт и ислам* / Н. Байрамсахатов. – М. : Политиздат, 1979. – 64 с.
43. Берар Петру, *Религия в современном мире* / Перевод с румынского М. Солодухиной / Петру Берар. – М. : Политиздат, 1979. – 144 с.
44. Бартошек Теодор, *Новітня суспільність і церква* / Пер. з чеської М. Павлик / Теодор Бартошек. – Нью-Йорк : Іскра, Б.р. – 64 с.
45. Бедуел Гі, *Історія Церкви* / Пер. з фр. Г. Григоровича / Гі Бедуел. – Л. : Свічадо, 2000. – 294 с.
46. Бергер П. Л. *Капіталістична революція: п'ятдесят пропозицій щодо процвітання, рівності і свободи: Монографія* / П. Л. Бергер; Пер.з англ. С. О. Макеєв, І. П. Дзюб, І. О. Кресіна; Передм. В. К. Черняка. – К. : Вища школа, 1995. – 247 с.
47. *Богословія = Bohoslovia*. Т. 61 – 62., Кн. 1 – 8 : Українське богословське наукове товариство. – Л. : Місіонер, 1997 – 1998. – 280 с.
48. *Богословія = Bohoslovia*. Т. 63 : Українське богословське наукове товариство. – Л. : Місіонер, 1999 – 280 с.
49. *Богословія = Bohoslovia*. Т. 64., Кн. 1 – 2 : Богословська освіта в Україні: проблеми і перспективи / Львівська Богословська Академія – Л. : Місіонер, 2000. – 328 с.
50. *Богословские чтения: Семинар-практикум по организации новых церквей*. – К. : Украинский центр христианского сотрудничества, 1997. – 178 с.
51. *Богословська А. Спочатку – Київська, а потім – Русь* / А. Богославська // *Україна молода*. – 2006. – 15 лютого (№29). – С.9.
52. Борейко В. *Постижение экологической теологии* / В. Борейко. – К. : Киевский эколого-культурный центр, 2000. – 88 с.
53. Брольо Франческо Марджотта, *Религии и юридические системы. Введение в сравнительное церковное право* / Ф. М. Брольо [и др.] ; пер. с итал. А. Кандауров [и др.]. – М. : Библиейско-богословский ин-т св. апостола Андрея, 2008. – 427 с.
54. Вагабов М.В. *Ислам и женщина*. – М. : Мысль, 1968. – 230 с.
55. Васильев Л. С. *Культы, религии, традиции в Китае* / Л. С. Васильев. – М. : Восточная литература, РАН, 2002. – 448 с.
56. Віллем Ж.-П. *Європа та релігії. Ставки ХХІ століття* / Ж.-П. Віллем. – К. : Дух і Літера, 2006. – 330 с.
57. *Влада і церква в Україні (перша половина ХХ століття) : Збірник наукових праць / Редкол. В. Пащенко та інші. – Полтава : ІОЦ Полтавського державного педагогічного університету. – 2000. – 135 с.*
58. Галич І. *Шанування ікон та його основи (аналіз протиріч сучасних сект)* / І. Галич. – Ужгород : Логос, 1993– 124 с.
59. Гантінгтон С. *Зіткнення цивілізацій (рос.)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.e-reading.club/book.php?book=61484>
60. Гегель Г.В.Ф. *Философия религии: В 2-х томах* / Общ. Ред. А.В. Гульпи; Пер. с нем. М. И. Левиной. – М. : Мысль, 1976. – Т.1. – 534 с.
61. Гергей Е. *История папства* / Пер. с венгерс. / Е. Гергей. – М. : Республика, 1996. – 463 с.

62. Гордиенко Н. С. Современный экуменизм: Движение за единство христианских церквей / Н. С. Гордиенко. – М. : Наука, 1972. – 198 с.
63. Григорьянц В. О некоторых особенностях процесса возрождения ислама в Крыму (1989 – 2001) / В. О. Григорьянц. – Симферополь, 2002. – 40 с.
64. Григулевич Й. Папство. Століття ХХ / Пер. з рос. Л. Родніної / Й. Григулевич. – К. : Політвидав України, 1988. – 544 с.
65. Гудзяк Б. Релігійне життя в Україні у преші п'ять років незалежності / Б. Гудзяк / Львівська Богословська Академія. – Л. : Свічадо, 2000. – С.165 – 186.
66. Гьофнер Йозеф (Кардинал), Християнське суспільне життя / Пер. з нім. С. Пташник, Р. Оглашений / Йозеф Гьофнер. – Л. : Свічадо, 2002. – 304 с.
67. Дамаскин, митрополит (Папандреу), Православие на пороге третьего тысячелетия / Папандреу Дамаскин. – К. : Алтернативи, 1999. – 288 с.
68. Дейвіс Б. Вступ до філософії релігії / Пер. з англ. / Б. Дейвіс. – К. : Основи, 1996. – 296 с.
69. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття / В. Єленський. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2013. – 503 с.
70. Сьомін С., Кальниш Ю. Державно-церковні відносини : світовий досвід і Україна (Історико-політичний аналіз): Монографія / С. Сьомін та ін.. – К. : Вид. Європ. Унів., 2002. – 136 с.
71. Джероза Ліберо, Церковне право / Пер. з нім. Н. Щиглевської / Ліберо Джероза. – Л. : Свічадо, 2001. – 336 с.
72. Доброєр О. Католицька церква в Україні : Статистика, аналізи, коментарі / О. Доброєр. – К. : Кайрос, 2001. – 260 с.
73. Доусон К. Релігія и культура / Пер. С англ. К. Я. Кожуріна. – СПб : Алетейя, 2000. – 281 с.
74. Дудар Н., Пилипович Л. Нові релігійні течії: Український контекст (огляд, документи, переклади) / Н. Дудар, Л. Пилипович. – К. : Наукова думка, 2000. – 132 с.
75. Жданов Н. В. Исламская концепция миропорядка / Н. В. Жданов. – М. : Международные отношения, 2003. – 568 с.
76. Жданов Н. В., Игнатенко А. А. Ислам на пороге ХХІ века / Н. В. Жданов, А. А. Игнатенко. – М. : Полииздат, 1989. – 349 с.
77. Журне Ш. Християнские требования в политике / Ш. Журне. – К. : Дух і Літера, 1998. – 464 с.
78. Еремеев Д. Е. Ислам : образ жизни и стиль мышления / Д. Е. Еремеев. – М. : Полииздат, 1990. – 288 с.
79. Еспозіто Дж. Ісламська загроза. Міф чи реальність? / Пер. з англ. І.Саповський / Дж. Еспозіто. – Львів: Кальварія, 2004. – 336 с.
80. Ерде Петер, Церковне конституційне право / Пер. з угорської П. Герделі / Петер Ерде. – Л. : Свічадо, 1988. – 156 с.
81. Єленський В. Релігія після комунізму (Україна в центрально-східноєвропейському контексті) / В. Єленський. – К. : Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова, 2002. – 420 с.
82. Иордан М. В. и др. Ислам в Евразии : современные этические и эстетические концепции суннитского ислама, их трансформация в массовом сознании и возрождение в искусстве мусульман. народов России / Под ред. М. В. Иордана. – М. : Прогресс-Традиция, 2001. – 516 с.
83. Ислам : религия, общество, государство / Отв. ред. П. А. Грязневич, С. М. Прозоров. – М. : Наука, 1984. – 232 с.

84. *Ислам: происхождение, история и современность* / Сост. Керимов Г. М. – М. : Знание, 1984. – 63 с.
85. Ислам и политика (взаимодействие ислама и политики в странах Ближнего и Среднего Востока, на Кавказе и в Центральной Азии / Ред. Г. В. Миронова. – М. : Институт Востоковедения РАН, КАФИ, 2001. – 420 с.
86. *Ислам і Україна: Роботи учасників Першого Всеукраїнського конгресу ісламознавчих досліджень молодих учених ім. Агатангела Кримського* / Упорядн. та автор передмови М.І.Корюшко. – К. : Ансар Фаудейшн, 2005. – 256 с.
87. **Казанова Хосе, По той бік секуляризації. Релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної епохи / Хосе Казанова. – К. : Дух і Літера, 2017. – 264 с.**
88. **Казанова Хосе, Публічні релігії в модерному світі / Хосе Казанова. – К. : Дух і Літера, 2016. -**
89. Калинин Ю. А. Модернизм русского православ'я / Ю. А. Калинин. – К.: Политиздат Украины, 1988. – 77 с.
90. *Коржан М. Українська православна церква і екуменічний Рух* / М. Коржан. – Мюнхен, 1963. – 32 с.
91. *Коханевич М. Т. К чему привела «демократия» – «свобода» в вероисповедании. Новое миропонимание : понимание мира как живой и разумной сущности, детьми которого мы являемся* М. Т. Коханевич. – Черновцы, 2003. – 44 с.
92. *Коханевич М. Т. Мир должен стать украиноцентрическим. Новое миропонимание: понимание мира как живой и разумной сущности, детьми которого мы являемся* / М. Т. Коханевич. – Черновцы, 2005. – 152 с.
93. Кувакин В. А. Религиозная философия России: начало XX века / В. А. Кувакин. – М. : Мысли, 1980. – 309 с.
94. Лотоцький О. Автокефалія / О. Лотоцький. – К. : УПЦ, 1999. – Т.1 : Засади автокефалії. – 205 с.; Т.2 : Нарис історії автокефальних церков. – 550 с.
95. *Лубський В. Сучасний іслам і питання війни і миру* / В. Лубський. – К.: Товариство «Знання» УРСР, 1990. – 47 с.
96. *Мавлютов Р. Р. Ислам* / Р. Р. Мавлютов. – М. : Политиздат, 1974. – 168 с.
97. Малерб М. Религии человечества / Пер. с фр. / М. Малерб. – СПб. : Рудомино-университетская книга, 1997. – 600 с.
98. Максуд Р. Ислам / Пер. с англ. / Р. Маскуд. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 1999. – 304 с.
99. *Массэ Анри, Ислам: Очерки истории* / Пер. с фр.; Предисл. В. В.Наумкина. – 3-е изд. / Анри Массэ. – М.: Наука, 1982. – 191 с.
100. *Марсден Питер, Талибан: Война и религия в Афганистане* / Пер. с англ. Е. Егровой, Е. Клинковой / Питер Марсден. – М. : Гордец-издат, 2002. – 174 с.
101. Миловидов В.Ф. Современное старообрядчество / В. Ф. Миловидов. – М. : Мысль, 1979. – 119 с.
102. Миркина З., Померанц Г. Великие религии мира / З. Миркина и др. – М. : РИПОЛ, 1995. – 416 с.
103. *Неправда московських анафем* / Упорядник ігумен Димитрій (Рудюк). – К. : АТ «Книга», 1999. – 471 с.
104. *Новак О. Тернистий шлях українського православ'я у добу сучасності* / О. Новак. – Рівне, 1995. – 35 с.
105. *Новітні та нетрадиційні релігії, містичні рухи в суспільнополітичній сфері України: Монографія* / В. Петрик та ін. – К. : Вид Європ. Унів., 2002. – 331 с.
106. *Онфре М. Сила життя. Гедоністичний маніфест* / Мішель Онфре ; переклад з французької. — К. : Ніка-Центр, 2016. – 192 с.
107. *Онфре М. Трактат атеології : фізика метафізики* / Переклад з фр. А. Репи / Мішель Онфе. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 216 с.

108. Павлов С. Географія релігій : Навчальний посібник для вузів / С. Павлов та ін. – К. : АртЕк, 1998. – 504 с.
109. Пащенко В. Православна церква в тоталітарній державі і Україна 1940 – початку 1990 років / В. Пащенко. – Полтава : АСМІ, 2005. – 630 с.
110. Пащенко В. Православ'я в новітній історії України / В. Пащенко. – Полтава, 2001. – Ч.2. – 736 с.
111. Пикок Артур, *От науки к Богу : Новые грани восприятия религии* / Пер. англ. / Артур Пикок. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2002. – 298 с.
112. Поляков К. И. *Арабский Восток и Россия: Проблема исламского фундаментализма. – 2-е изд. – М. : Етиторіал УРСС, 2003– 160 с.*
113. Поспеловский Д. В. Русская православная церковь в XX веке / Д. В. Поспеловский. – М. : Республика, 1995. – 511 с.
114. Предко О. І. Психологія релігії : історія, теорія, релігієзнавчі виміри: Монографія. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 278 с.
115. Пупар Поль, Религии / Пер с фр. Е. Д. Мурашкинцевой / Поль Пупар. – М. : Весь Мир, 2003. – 142 с.
116. Рашкова Р.Т. Ватикан и современная культура / Р. Т. Рашкова. – М. : Политиздат, 1989. – 416 с.
117. Релігійна свобода і права людини. Богословські аспекти: У 2—х т. – Т.1. – Львів : Свічадо, 2000. – 418 с.
118. Релігійна свобода і права людини. Правничі аспекти: У 2-х т. – Т.2. – Львів : Свічадо, 2001. – 375 с.
119. *Релігійна свобода і права людини. Правничі аспекти: У 2-х т. – Т.1. – Львів : Свічадо, 2000. – 428 с.*
120. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України. Колективна монографія / Редкол. А. Колодний, Л. Филипович. – Київ : Інститут філософії імені Г. Сковороди, 2009. – 296 с.
121. Религия и демократия : На пути к свободе совести / Сост. А. Р. Бессмертный. – М. : «Пресс-культура», 1993. – Вып. 2. – 592 с.
122. *Релігія і політика в сучасній Україні / І. Курас, Рибачук М., Корюшко М. та ін.; Під ред. І. Кураса. – К. : ІПЕД НАН України, 2000. – 272 с.*
123. Роод Вим, Рим и Москва: Отношения между Святым Престолом и Россией / Пер. с нем. / Вим Роод. – Львів: Свічадо, 1995. – 280 с.
124. Саган О. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан / О. Саган. – К. : «Світ знань», 2004. – 912 с.
125. Саиндбаев Т.С. *Ислам : история и современность* / Т. С. Саиндбаев. – М. : Знания, 1985. – 64 с.
126. Сергеев А. Г. Светские и духовные властители Европы за 2000 лет. – 2-е издание, испр. / А. Г. Сергеев. – М. : Логос, 2003. – 1002 с.
127. Сідал Оле (Лама), Дійсність як вона є. Живий підхід до Буддизму для сучасного світу / Пер. з англ. / Оле Сідал.– Ужгород : Простір, 1997. – 118 с.
128. **Соловій Р. Феномен Виникаючої церкви / Р. Соловій. – К. : Дух і Літера, 2016. – 325 с.**
129. Суинберн Ричард, *Есть ли Бог?* / Пер. с англ. Ю. А. Кимелева / Ричард Суинберн. – М. : Праксис, 2001. – 208 с.\
130. **Тейлор Чарльз, Секулярна доба. Книга перша / Чарльз Тейлор. – К. : Дух і Літера, 2013. – 664 с.**
131. Толочко П. *Чи потрібна Україні національна церква? // Толочко П. Від Русі до України. Вибрані науково-популярні, критичні та публіцистичні праці. – К.: Абрис, 1997. – С. 364–372.*

132. *Фйоріно Маріо ді, Тоталітарні інституції і «промивання мізків» / Пер. італ. В. Семеніва / Марі оді Фйоріні. – Л. : Свічадо, 2000. – 32 с.*
133. *Хейкок Руфь, Жизнь общества: История. География. Экономика. Правительство. Руководство и управление. Общественные отношения. Семья. Церковь. Социальные проблемы / Пер. с англ. / Руфь Хейкок. – К. : МАХШ, 1995. – 154 с.*
134. *Хомчук О. Церква поза церковною огорожею: Розколи і руйнації Української православної Церкви в пошуках „константинопольського визнання». – Чикаго, 2002. – 622 с.*
135. *Шарипова Р. М. Панисламизм сьогодні : Ідеологія и практика Лиги исламского мира. – М. : Наука, 1986. – 140 с.*
136. *Шукуров Ш. М. Искусство и тайна: (Проблемы искусства ислама) / Ш. М. Шукуров. – М. : Алетей, 1999. – 248 с.*
137. *Якушин Глеб (священник) Подлинный лик Московской патриархии – 2-е изд, пересмотренное и дополненное / Глеб Якушин. – Б.м., Б.г. – 26 с.*

В) Навчальні посібники, хрестоматії

138. *Абетка християнської науки і обряду : Скорочене видання. – Івано-Франківськ : Видання Івано-Франківської Теологічної Академії, 2002. – 340 с.*
139. *Аверинцев С. София-логос : Словарь / С. Аверинцев. – Київ: Дух і Літера, 2001. – 460 с. Академічне релігієзнавство: Підручник/За ред. проф. А.Колодного. – К. : «Світ зань», 2000. – 862 с.*
140. *Головащенко С. Біблієзнавство : Вступний курс / С. Головащенко. – К. : Либідь, 2001. – 496 с.*
141. *Головащенко С. Історія християнства : Курс лекцій : Навчальний посібник / С. Головащенко. – К. : Либідь, 1999. – 352 с.*
142. *Ісіченко Ігор (архієпископ), Загальна Церковна Історія: Курс лекцій для вищих духовних шкіл / Ігор Ісіченко (арх.). – Харків : Акта, 2001. – 608 с.*
143. *Історія релігії в Україні : Навчальний посібник / А. Колодний, П. Яроцький, Б. Лобовик та ін. – К. : Знання, 1999. – 736 с.*
144. *Калінін Ю., Харьковщенко Є. Релігієзнавство : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Ю. Калінін, Є. Харьковщенко. – 5-те вид. – К. : Наукова думка, 2000. – 351 с.*
145. *Кислюк К., Кучер О. Релігієзнавство : 3-тє видання / К. Кислюк, О. кучер. – К.: Кондор, 2004. – 646 с.*
146. *Кривелєв И. А. История религии. Очерки в 2-х т. / И. А. Кривелєв. – М.: Мысль, 1975. – Т. 1. – 415 с.; Т.2. – М. : Мысль, 1976. – 419 с.*
147. *Колодний А., Яроцький П. Історія релігії в Україні: Навчальний посібник / А. Колодний, П. Яроцький. – К.: Знання, 1999. – 735 с.*
148. *Лубський В. та ін. Релігієзнавство: Підручник / В. Лубський та ін. – К. : Академвидав, 2002. – 430 с.*
149. *Людство і віра: навчальний методичний посібник: У 3-х томах / Авт.-укл. Г.Щокін. – К. : МАУП, 2002. – Т.1. – с.*
150. *На шляху до єдності : Підручник з екуменізму. – Л. : Свічадо, 1999. – 60 с.*
151. *О религии : (Хрестоматия) / Под ред. И. И. Бражник, Ф. И. Долгих. – М. : Политиздат, 1963. – 598 с.*
152. *Павлов С., Мезенцев К., Любіцева О. Географія релігій: Навчальний посібник / С. Павлов та ін. – К.: Артек, 1998. – 504 с.*

153. Религиоведение: Хрестоматия / Под ред. А.Н. Красникова. – М. : Книжный дом «Ун-тет», 2000. – 800 с.
154. Релігієзнавство: Навчальний посібник / А. Рибачук, М. Корюшко, Л.П. Билявец. – К. : Освіта, 1997. – 240 с.
155. Релігієзнавство: Навчальний посібник/Під ред. Бублика С.А. – К. : Юнікоп Інтер, 1998 – 496 с.
156. Релігієзнавство: Підручник / За ред. Лубського В., Теремка В. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 408 с.
157. Релігія в сучасному світі / За ред. Генріха Зімоня. – Львів : Свічадо, 2007. – 503 с.
158. *Рижкова С. Типологія релігій: Курс загального релігієзнавства: Навчальний посібник.* – К. : Кондор, 2005. – 448 с.
159. Степовик Д. Релігія, культури і секти світу: Посібник з релігієзнавства і сектантства. – Івано-Франківськ: Івано-Франківська Теологічна Академія, 2002. – 232 с.
160. Тихонравов Ю. В. Религии мира : Учебно-справочное пособие. – М., 1996. – 336 с.
161. Ульяновський В. Церква в українській державі 1917 – 1920 рр.(доба Гетьманату Павла Скоропадського) : Навчальний посібник / В. Ульяновський. – К. : Либідь, 1997. – 320 с.
162. Ульяновський В. Церква в українській державі 1917 – 1920 рр.(доба Української Центральної Ради) : Навчальний посібник / В. Ульяновський. – К. : Либідь, 1997. – 200 с.
163. Ходькова Л. Релігієзнавство : Підручник. – 2-ге видання доп. / Л. Ходькова. – Л. : Афіша, 2001. – 312 с.
164. Черній А. Релігієзнавство : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. Черній. – К. : Академвидав, 2003. – 351 с.

Г) Для зацікавлених осіб

165. Аверинцев С. Стихи духовные / С. Аверинцев. – К. : Дух і Літера, 2003. – 2-е изд.– 138 с.
166. Аверинцев С. София-Логос : Словарь / С. Аверинцев. – К. : Дух і Літера, 2003. – 3-е изд.– 460 с.
167. Авеста в русских переводах (1861 – 1996) / Сост. И. В. Рака. – СПб. : Журнал «Нева», «Летний сад», 1998. – 480 с.
168. Агада : Сказания, притчи, изречения Талмуда и мудрейших / Пер. евр.– М. : Раритет, 1993. – 319 с.
169. Библия и Коран. Пророки, праведники и мудрецы / Подготов. Л. Яковлевым. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2002. – 496 с.
170. Будда Шакьямуни. Конфуций. Мухаммед. Франциск Ассизский: Биографические повествования / Сост. Н. Ф. Болдырева. – Челябинск : Урал, 1992. – 432 с.
171. Вейль Сімона, Укорінення. Лист до клірика / Пер. з фр. / Сімона Вейль. – К. : Дух і Літера, 1998. – 300 с.
172. Гече Г. Библийские истории : 2-е издание / Пер. с венгерс. / Г. Гече. – М. : Политиздат, 1989. – 318 с.
173. *Гронебаум Т. Э. фон, Классический ислам. Очерк истории (600–1258) / Т. Э. Гронебаум.* – М. : Наука, 1988. – 216 с.
174. Давид-Неэль Ал. Магия и тайна Тибета / Пер. с англ. Д. Пальца / Александра Давид-Неэль. – К.: София; М.: Гелиос, 2003. – 336 с.
175. Давид-Неэль Ал. Посвящения и посвященные в Тибете / Пер. с англ. В. Ковальчук / Александра Давид-Неэль. – К. : София; М. : Гелиос, 2003. – 400 с.

176. Дойлель Лео, *Завет вечности: В поисках библейских манускриптов* / Пер. с англ. Э. А. Маркова / Лео Дойлель. – СПб : Амфора, 2001. – 400 с.
177. Елісдеа Майк, *Після чесноти: Дослідження з теорії моралі* / Пер з англ. / Майк Елісдеа. – К. : Дух і Літера, 2002. – 414 с.
178. Элиаде М. *Трактат по истории религии* : В 2-х томах / Пер. а фр. / М. Элиаде. – СПб. : Алетейя, 1999. – Т.1. – 394 с.
179. Ирвинг В. *Жизнь Магомета* / В. Ирвинг. – Ростов н/Д : Феникс, 2004. – 260 с.
180. Калліст (Уер), єпископ Діоклесійський *Внутрішнє царство* / Пер. з англ. / Калліст (Уер). – К. : Дух і Літера, 2003.
181. Калліст (Уер), єпископ Діоклесійський, *Православний шлях* / Пер. з англ. / Калліст (Уер). – К. : Дух і Літера, 2003.
182. Канактар В. П. (Хамент), Коул У. Оуэн, *Индуизм* / Пер. с англ. / В. П. Канактар та ін. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 1999. – 320 с.
183. Климович Л. И. *Книга о Коране, его происхождение и мифологии.* – М.: Полииздат, 1988. – 286 с.
- 184.
185. Каюа Роже, *Людина та сакральне* / Пер. з франц. / Роже Каюа. – К. : Ваклер, 2003. – 256 с.
186. Кокс Харви, *Мирской град : Секуляризация и урбанизация в теологическом аспекте* / Пер. с англ. / Харви Кокс. – М. : Восточная литература, 1995. – 263 с.
187. Конгар Ів. *Дев'ятсот років після: Нотатки про «східну схизму» (розділ з праці «Церква і Церкви». 1054–1954. З посвятою Д. Е. Бодюену)* / Ів. Конгар. – Л.: Свічадо, 2000. – 104 с.
188. Кунлер Міхаель, *Літургія Церкви* / Пер. з нім монахині Софії / Міхаель Кунлер. – Л.: Свічадо, 2001. – 614 с.
189. Лазарев А. С. *Расшифрованная Библия или реквием цивилизации* / А. С. Лазарев. – К. : А.С.К., 2003. – 1064 с.
190. Мессорі Вітторіо, *Гіпотези про Ісуса* / Пер. з італ. О. Гайдуківського / Вітторіо Мессорі. – Л. : Свічадо, 1998. – 294 с.
191. *Мудрость суфиев* / Пер. с предисл. О. М. Ястебовой и др. – СПб. : Азбука: Петербургское Востоковедение, 2001. – 440 с.
192. Рікер Поль, *Інтелектуальна біографія. Любов і справедливість* / Пер. з фр. / Поль Рікер. – К. : Дух і Літера, 2002. – 114 с.
193. Рікер Поль, *Право і справедливість* / Пер з фр. / Поль Рікер. – К.: Дух і Літера, 2002. – 216 с.
194. Ниський Гр. *Життя Мойсея* / Гр. Ниськів. – Л.: Свічадо, 2001. – 116 с.
195. Паннова В. Ф., Вахтин Ю. Б. *Жизнь Мухаммеда* / В. Ф. Панова и др. – М. : Политиздат, 1991. – 493 с.
196. Пам'яті Патріарха Йосипа Кардинала Сліпого: *Матеріали наукової конференції* / Упорядн. В. Бадяк. – Львів : Свічадо, 1994. – 117 с.
197. Падовезе Луїджі, *Вступ до патристичного богослов'я* / Пер. Г. Теодорович / Луїджі Падовезе. – Л. : Свічадо, 2001. – 118 с.
198. Пилкингтон С.М. *Иудаизм* / Пер. с англ. / С. М. Пилкингтон. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 1999. – 400 с.
199. Розуентал Франц, *Торжество знания: Концепция знания в средневековом исламе* / Пер. с англ. / Франц Розуентал. – М. : Наука, 1978. – 372 с.
200. *Семья в постатеистических обществах* / Сост. К. Сигов. – К. : Дух і Літера, 2002. – 290 с.
201. Светлов Г. Е. *Путь Богов : (Синто в истории Японии)* / Г. Е. Светлов. – М. : Мысль, 1985. – 240 с.

202. Суфії : Собрание притч и афоризмов / Сост, перекл. тестов, предисловіє, слов. Лео Яковлева. – М. : ЭКСМО-ПРЕСС, 2002. – 604 с.
203. Тейлор Чарльз, Етика автентичності / Пер. з англ. / Чарльз Тейлор. – К. : Дух і Літера, 2002. – 138 с.
204. Християнські Грецькі писання: Переклад нового світу. – Б.м. : Wachtturm-Gesellschaft, Seltern / Taunus, 2005. – 512 с.
205. Шах И. Мыслители Востока / Пер. с англ. / И. Шах. – М. : УРСС, 2000. – 187 с.
206. Шлейермахер Ф. Д. Речи о религии к образованным людям, ее презиращим. Монологи / Пер. с нем. / Ф. Д. Шлейермахер. – СПб. : Алетейя, 1994. – 386 с.
207. Шмідт Жан-Клод, Сенс жесту на середньовічному Заході / Жан-Клод Шмідт. – Харків : ОКО, 2002. – 640 с.
208. Штраус Д. Ф. Жизнь Иисуса / Пер. с 18-го нем. издания В.Ульриха / Д. Ф. Штраус. – М. : Республика, 1992. – 528 с.
209. Яннарас Христос, Варіації на тему Пісні Пісень / Христос Янарас.– К. : Дух і Літера, 2002. – 128 с.
210. Яннарас Христос, Свобода етосу / Христос Янарас. – К. : Дух і Літера, 2003.– 251 с.

Зауваги:

- прописом позначена література, яка зберігається в бібліотеці Східноєвропейського університету;
- підкреслено літературу, яка зберігається в бібліотеці Волинської духовної академії Української Православної Церкви КП;
- інша – у Волинській науковій бібліотеці імені Олени Пчілки.